

**REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA
W GDAŃSKU**

PROTOKÓŁ

kontroli gospodarki finansowej i zamówień publicznych Gminy Wiejskiej Chojnice,
przeprowadzonej w Urzędzie Gminy w Chojnicach w okresie od dnia 4 stycznia 2021 r.
do dnia 14 maja 2021 r.

ZAKRES KONTROLI – SPIS TREŚCI:

I. USTALENIA OGÓLNO – ORGANIZACYJNE.....	3
1.1. Dane ogólne	3
1.2. Kierownictwo jednostki	5
1.3. Wewnętrzne regulacje organizacyjno-prawne	6
1.4. System kontroli zarządczej	9
1.5. Kontrole zewnętrzne	17
II. KSIĘGOWOŚĆ I SPRAWOZDAWCZOŚĆ	18
2.1. Gospodarka pieniężna i rozrachunki.....	18
2.2. Stan i kompletność urzędzeń księgowych budżetu i urzędu.....	25
2.3. Sprawozdawczość budżetowa, finansowa i inna	25
2.4. Inwentaryzacja	27
III. BUDŻET JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO.....	31
A. DOCHODY BUDŻETOWE.....	31
3.1. Dochody z tytułu subwencji, udziałów gminy w dochodach budżetu państwa, z tytułu dotacji oraz dochody klasyfikowane jako otrzymane środki.....	32
3.2. Dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych	35
3.3. Dochody z majątku	74
3.4. Inne dochody.....	93
B. WYDATKI BUDŻETOWE.....	94
3.5. Wydatki bieżące	94
3.6. Wydatki majątkowe.....	125
3.7. Rozliczenie otrzymanych i udzielonych dotacji.....	147
3.8. Dług publiczny, przychody i rozchody budżetu.....	161
3.9. Gospodarka odpadami komunalnymi.....	170
IV. GOSPODARKA MIENIEM.....	180
4.1. Gospodarka mieniem komunalnym	180
4.2. Gospodarka mieniem Skarbu Państwa.....	192
4.3. Inwentaryzacja roczna rzeczowych składników majątku	192
V. ROZLICZENIA JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO Z JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI	196
5.1. Rozliczenia z jednostkami budżetowymi.....	196
5.2. Rozliczenia z samorządowymi zakładami budżetowymi	198
5.3. Rozliczenia rachunków dochodów	198
5.4. Samorządowe osoby prawne.....	198

I. USTALENIA OGÓLNO – ORGANIZACYJNE

1.1. Dane ogólne

- 1) Tematyka kontroli: Kompleksowa kontrola gospodarki finansowej i zamówień publicznych.
- 2) Kontrolujący: Mieczysław Beńko – starszy inspektor kontroli finansowej;
Waldemar Staszewski – starszy inspektor kontroli finansowej,
działający na podstawie upoważnień nr 1/21 i nr 2/21 z dnia 14 grudnia 2020 r., wydanych przez Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku.
- 3) Okres objęty kontrolą: Lata 2017-2020 i w miarę potrzeb inne okresy.
- 4) Termin przeprowadzenia kontroli: Kontrola przeprowadzona w okresie od dnia 4.01.2021 r. do dnia 14.05.2021 r.
- 5) Nazwa i adres jednostki kontrolowanej: Urząd Gminy w Chojnicach
ul. 31 Stycznia 56a
89-600 Chojnice.
- 6) Użyte w niniejszym protokole skrótowe określenia oznaczają:
- gmina → Gminę Wiejską Chojnice;
 - wójt gminy; wójt → Wójta Gminy Chojnice;
 - urząd gminy → Urząd Gminy w Chojnicach.

1.1.1. Wykaz jednostek organizacyjnych

- 1) W okresie objętym kontrolą zadania gminy realizowały jednostki budżetowe wymienione w tabeli:

L.p.	Nazwa jednostki organizacyjnej gminy	Adres jednostki
1	2	3
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	ul. 31 Stycznia 56a; 89-600 Chojnice;
2.	Szkoła Podstawowa w Charzykowach	ul. Szkolna 1; 89-606 Charzykowy;
3.	Szkoła Podstawowa im. Przyjaciół Ziemi w Kłodawie	Kłodawa 49; 89-632 Brusy;
4.	Szkoła Podstawowa w Lichnowach	ul. Szkolna 15 Lichnowy; 89-620 Chojnice;
5.	Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy Monte Cassino w Niezychowicach	Niezychowice 55; 89-620 Chojnice;
6.	Szkoła Podstawowa im. 18 Pułku Ułanów Pomorskich w Nowej Cerkwi	ul. Szkolna 11; 89-641 Nowa Cerkiew;

7.	Szkoła Podstawowa im. Polskich Kawalerów Maltańskich w Ogorzelinach	ul. Obkaska 3; 89-665 Ogorzeliny;
8.	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Ostrowitem	ul. Szkolna 3; 89-620 Ostrowite;
9.	Szkoła Podstawowa im. Wandy Chotomskiej w Pawłowie	ul. Tucholska 16; 89-620 Chojnice;
10.	Szkoła Podstawowa w Silnie	ul. Główna 39; 89-620 Chojnice
11.	Szkoła Podstawowa w Swornegaciach	ul. Szkolna 11; 89-608 Swornegacie
12.	Gminny Zespół Oświaty w Chojnicach	ul. 31 Stycznia 56a; 89-600 Chojnice.

- 2) W kontrolowanym czteroleciu na terenie gminy nie działał żaden samorządowy (gminny) zakład budżetowy.
- 3) Zadania gminy z zakresu kultury realizuje Gminny Ośrodek Kultury w Chojnicach, mający siedzibę przy ul. Kościerskiej 10 w Chojnicach, utworzony uchwałą Nr XIII/165/2003 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 listopada 2003 r. w sprawie utworzenia samorządowej instytucji kultury pod nazwą „Gminny Ośrodek Kultury w Chojnicach”.
- 4) Zadania wynikające z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 1479) realizuje Gminna Biblioteka Publiczna w Charzykowach, funkcjonująca w strukturze organizacyjnej Gminnego Ośrodka Kultury w Chojnicach.
- 5) Obsługę finansowo-księgową jednostek organizacyjnych (jednostek oświatowych) wymienionych w poz. 2-11 tabeli powyżej prowadzi jednostka organizacyjna Centrum Usług Wspólnych w Gminie Chojnice, o nazwie Gminny Zespół Oświaty w Chojnicach, utworzona z dniem 1.01.2017 r. uchwałą Nr XVI/286/2016 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 28 października 2016 r. w sprawie utworzenia samorządowej jednostki organizacyjnej Centrum Usług Wspólnych w Gminie Chojnice oraz nadania jej statutu.
- 6) Gmina jest organem założycielskim Samodzielnej Publicznej Przychodni Wiejskiej Gminy Chojnice, mającej siedzibę w Chojnicach, przy ul. Kościerskiej 9. Przychodnia posiada na terenie gminy 6 filii – 3 wiejskie ośrodki zdrowia i 3 punkty lekarskie.
- 7) Na terenie gminy działa jedna jednoosobowa spółka gminy – Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Chojnicach, mająca siedzibę przy ul. Drzymały 14 w Chojnicach.

Gmina posiada ponadto udziały w trzech innych spółkach prawa handlowego (spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością), tj. w:

- Zakładzie Zagospodarowania Odpadów Nowy Dwór w Nowym Dworze;
- Promocji Regionu Chojnickiego z siedzibą w Chojnicach;
- Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej z siedzibą w Sopocie.

W dwóch pierwszych spółkach gmina posiada udziały o wartości przekraczającej 10% kapitału zakładowego tych spółek.

- 8) Kontrolowana gmina jest członkiem (członkiem założycielem) spółdzielni socjalnej pn. „Spółdzielnia Socjalna TUR z siedzibą w Chojnicach”. Wolę założenia spółdzielni

organ stanowiący gminy wyraził w uchwale Nr VII/112/2019 z dnia 31 maja 2019 r. w sprawie wyrażenia woli utworzenia Spółdzielni Socjalnej „TUR”.

Z przywołanej uchwały wynika, że członkami założycielami Spółdzielni są 2 gminy – Gmina Chojnice oraz Gmina Miejska Chojnice.

W Krajowym Rejestrze Sądowym – Rejestrze Przedsiębiorców ww. Spółdzielnię zarejestrowano w dniu 22.07.2019 r.

1.1.2. Uczestnictwo w związkach komunalnych

- 1) Z „Wykazu związków międzygminnych – stan na dzień 31 grudnia 2020 r.”, opublikowanego na internetowej stronie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wynika, że gmina jest uczestnikiem związku międzygminnego pn. *Związek Gmin Chojnickich z siedzibą w Chojnicach*. Związek ten, zarejestrowany w dniu 30.07.1998 r., wymieniono w pozycji 179 przywołanego wykazu.
- 2) Według informacji udzielonych przez panią Iwonę Lewandowską – główną księgową urzędu gminy w kontrolowanym czterolecium gmina nie realizowała wydatków z tytułu składek na rzecz tego Związku.

1.1.3. Wykaz jednostek pomocniczych

Według stanu na dzień 31.12.2020 r. na terenie kontrolowanej jednostki samorządu terytorialnego funkcjonowały 34 jednostki pomocnicze gminy. Były to następujące sołectwa: Angowice, Charzykowy, Chojnaty, Chojniczki, Ciechocin, Czartołomie-Jarcewo, Doręgowice, Funka, Gockowice-Objezierze, Granowo, Klawkowo, Klosnowo, Kłodawa, Kopernica, Krojanty, Kruszka, Lichnowy, Lotyń, Moszczenica, Niezychowice, Nowa Cerkiew, Nowe Ostrowite, Nowy Dwór-Cołdanki, Ogorzeliny, Ostrowite, Pawłowo, Pawłówko-Lipienice, Powalki, Raclawki, Silno, Sławęcin, Swornegacie, Topole oraz Zbeniny.

1.2. Kierownictwo jednostki

- 1) Wójtem Gminy Chojnice od dnia 6.06.1990 r. jest pan Zbigniew Szczepański, na kadencję 2018-2023 wybrany w wyborach powszechnych w dniu 21 października 2018 r.
- 2) Zastępcą wójta gminy od dnia 8.11.2011 r. jest pan Piotr Stanke, powołany na to stanowisko zarządzeniem Nr 127/2011 Wójta Gminy Chojnice z dnia 7 listopada 2011 r. w sprawie powołania zastępcy wójta Gminy Chojnice.
- 3) Sekretarzem gminy od dnia 1.02.2019 r. jest pani Lucyna Zawiszewska, zatrudniona na tym stanowisku na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

- 4) Skarbnikiem gminy od dnia 28.12.1990 r. jest pani Aleksandra Wojcieszńska, powołana na to stanowisko uchwałą Nr VII/37a/90 Rady Gminy Chojnice z dnia 28 grudnia 1990 r. w sprawie powołania skarbnika gminy.

1.3. Wewnętrzne regulacje organizacyjno-prawne

1.3.1. Statut jednostki samorządu terytorialnego

Ustrój kontrolowanej jednostki samorządu terytorialnego określa *Statut Gminy Chojnice*, przyjęty uchwałą Nr XXXVIII/611/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 21 września 2018 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Chojnice (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 19 października 2018 r., poz. 3935), zmieniony uchwałą Nr XL/626/2018 tego organu z dnia 15 listopada 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 26 listopada 2018 r., poz. 4637).

1.3.2. Regulamin organizacyjny urzędu

- 1) Aktualnie, tj. od dnia 21.12.2020 r., organizację i zasady funkcjonowania urzędu gminy określa *Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy Chojnice*, wprowadzony do stosowania zarządzeniem Nr 224/2020 Wójta Gminy Chojnice z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy w Chojnicach.

Na podstawie ww. *Regulaminu* ustalono, że w kontrolowanej jednostce funkcjonuje 5 wydziałów (w tym Wydział Finansowy) oraz 4 samodzielne stanowiska pracy: audytora wewnętrznego; inspektora ochrony danych; pełnomocnika wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych.

- 2) Przed wejściem w życie *Regulaminu* w jednostce obowiązywał Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy w Chojnicach wprowadzony do stosowania zarządzeniem Nr 154/2018 Wójta Gminy Chojnice z dnia 8 sierpnia 2018 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Chojnice.

1.3.3. Dokumentacja opisująca przyjęte zasady (politykę) rachunkowości

- 1) W 2020 roku w kontrolowanej jednostce obowiązywały uregulowania wewnętrzne z zakresu rachunkowości wprowadzone zarządzeniem Nr F/240/2019 Wójta Gminy Chojnice z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie przyjętych zasad rachunkowości dla budżetu Gminy Chojnice oraz Urzędu Gminy w Chojnicach.

Przywołanym zarządzeniem, które weszło w życie z dniem wydania i z mocą obowiązującą od dnia 1.01.2020 r., kierownik jednostki uchylił obowiązujące do tego czasu zarządzenie Nr F/180/2016 Wójta Gminy Chojnice z dnia 30 grudnia 2016 r. w

sprawie przyjętych zasad rachunkowości dla budżetu Gminy Chojnice oraz Urzędu Gminy w Chojnicach.

- Szczegółowe uregulowania zawarto w 18 załącznikach do zarządzenia. Załączniki od numeru 1 do 6 nosiły tytuły: „Zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych”; „Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego”; „Sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz funkcjonowania kont ksiąg pomocniczych”; „Zasady gospodarki kasowej”; „Wykaz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na komputerowych nośnikach danych oraz ochrona zbiorów ksiąg rachunkowych” oraz „System ochrony danych i zbiorów”.

W pozostałych 12 załącznikach opisano zasady działania wykorzystywanych w jednostce następujących programów i systemów komputerowych: *Księgowość budżetowa i planowanie; Podatki; Księgowość Zobowiązań; Odpady w Gminie; Auta; Kasa; Płace; Kadry; Zlecone; BeSTi@; Wyposażenie oraz Rejestr VAT.*

- 2) Tematykę obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych od 2011 roku reguluje *Instrukcja obiegu dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Gminy w Chojnicach*, wprowadzona do stosowania zarządzeniem Nr F/51/2011 Wójta Gminy w Chojnicach z dnia 20 maja 2011 r. w sprawie instrukcji obiegu dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Gminy w Chojnicach.
- 3) Od dnia 1.01.2017 r. we wszystkich gminnych jednostkach budżetowych obowiązują zasady konsolidacji rozliczenia z tytułu podatku VAT, określone w załączniku *Zasady centralizacji rozliczeń podatku od towarów i usług VAT w Gminie Chojnice* do zarządzenia Nr F/146/2016 Wójta Gminy Chojnice z dnia 22 listopada 2016 r. w sprawie wprowadzenia zasad centralizacji rozliczeń podatku od towarów i usług VAT w Gminie Chojnice.

Wprowadzone uregulowania zgrupowano w punkty zatytułowane: „Osoby odpowiedzialne za wdrożenie w Gminie Chojnice zasad centralizacji rozliczeń podatku VAT”; „Zasady wystawiania faktur sprzedaży towarów i usług”; „Oznaczenie rodzaju serii oraz danych identyfikacyjnych na fakturach sprzedaży”; „Wprowadzenie prewspółczynnika”; „Zasady prowadzenia rejestru sprzedaży towarów i usług oraz rejestru zakupu towarów i usług”; „Przekazywanie jednostce macierzystej częściowych deklaracji VAT-7” oraz „Sporządzanie skonsolidowanej deklaracji VAT-7”.

Obowiązujące w kontrolowanym okresie szczegółowe uregulowania wewnętrzne z zakresu rachunkowości będą przywoływane, w miarę potrzeb, przy omawianiu poszczególnych zagadnień wchodzących w zakres kontroli.

1.3.4. Umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym

W latach 2017-2020 gmina nie zawierała i nie realizowała umów o partnerstwie publiczno-prywatnym. Informacji takiej udzieliła ustnie pani Iwona Lewandowska – główny księgowy urzędu gminy.

1.3.5. Terminowość złożenia oświadczeń o stanie majątkowym.

- 1) Terminowość składania oświadczeń o stanie majątkowym sprawdzono w oparciu o oświadczenia składane w 2020 roku – według stanu na dzień 31.12.2019 r. oraz na dzień powołania lub zatrudnienia, odwołania z zajmowanego stanowiska lub rozwiązania umowy o pracę.

Kontrolą objęto oświadczenia o stanie majątkowym składane przez: wójta gminy, zastępcę wójta gminy; sekretarza gminy; skarbnika gminy oraz osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu wójta.

Ustalono, że wszystkie osoby zobowiązane do składania oświadczeń o stanie majątkowym złożyły terminowo takie oświadczenia. Terminowość złożenia oświadczeń ustalono na podstawie dat wpływów oznaczonych na złożonych oświadczeniach.

- 2) Zgodnie z art. 24h ust. 12 ustawy o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 713) podmiot dokonujący analizy oświadczeń majątkowych w terminie do dnia 30 października każdego roku przedstawia radzie gminy informację o:
- osobach, które nie złożyły oświadczenia majątkowego lub złożyły je po terminie;
 - nieprawidłowościach stwierdzonych w analizowanych oświadczeniach majątkowych wraz z ich opisem i wskazaniem osób, które złożyły nieprawidłowe oświadczenia;
 - działaniach podjętych w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w analizowanych oświadczeniach majątkowych.

- Ustalono, że przedstawienie Radzie Gminy w Chojnicach informacji wójta gminy (także przewodniczącego tego organu) o złożonych oświadczeniach majątkowych było jednym z punktów obrad XIX sesji Rady Gminy w Chojnicach, odbytej w dniu 30.10.2020 r. Powyższe ustalono na podstawie protokołu Nr XIX/2020 z tej sesji.

Realizację tego punktu udokumentowano w przywołanym protokole zapisem o treści – cyt.: „5/ Informacja Wójta i Przewodniczącego Rady na temat oświadczeń majątkowych. Pan Ryszard Kontek stwierdził, że w złożonych oświadczeniach majątkowych nie było nieprawidłowości, a stosowne materiały w tym zakresie zostały radnym przesłane”.

- Załączona do protokołu z sesji „Informacja o złożonych oświadczeniach majątkowych wg stanu na dzień 31.12.2019 r. przez zastępcę wójta, sekretarza gminy, skarbnika gminy, kierowników jednostek organizacyjnych gminy oraz osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu wójta” (pismo Or.2124.12.2020.MP wójta gminy z dnia 27.10.2020 r.) wskazywała, że oświadczenia majątkowe złożono z zachowaniem

ustawowych terminów. Wójt gminy poinformował organ stanowiący gminy, że zastępca wójta gminy w złożonym oświadczeniu majątkowym zamiast uzyskanych dochodów wykazał przychody oraz, że – cyt.: „Oświadczenie zostało doprecyzowane”.

W końcowej części ww. pisma zawarta była informacja o niestwierdzeniu nieprawidłowości wymagających podjęcia działań, o których mowa w art. 24 h ust. 9 i ust. 12 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym.

1.4. System kontroli zarządczej

Kontrolę funkcjonowania systemu kontroli zarządczej przeprowadzono w oparciu o rok 2020.

1.4.1. Wykonywanie kontroli wewnętrznej przez Radę (komisję rewizyjną)

1) Plan kontroli Komisji Rewizyjnej na 2020 rok zawarto w „Planie pracy Komisji Rewizyjnej Rady Gminy w Chojnicach na 2020 rok”, stanowiącym załącznik nr 2 do uchwały Nr XIII/220/2020 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie przyjęcia planów pracy Rady i stałych Komisji Rady Gminy w Chojnicach na 2020 rok.

W przywołanym *Planie pracy* wymieniono następujące zadania kontrolne, przewidziane do realizacji przez ww. Komisję:

- kontrola w zakresie spraw formalno-prawnych, merytorycznych i finansowych Szkoły Podstawowej w Charzykowach;
- kontrola w zakresie spraw formalno-prawnych, merytorycznych i finansowych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach;
- kontrola w zakresie spraw formalno-prawnych, merytorycznych i finansowych Gminnego Ośrodka Kultury w Chojnicach.

2) Dokumenty okazane do kontroli przez panią Hannę Papierkiewicz – inspektor w Wydziale Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich wskazywały, że:

- w dniu 10.06.2020 r. Komisja Rewizyjna kontrolowała realizację świadczeń wychowawczych (500+) w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chojnicach. Powyższe wynikało ze sporządzonego w tym dniu protokołu nr 3/2020 z posiedzenia Komisji. W przywołanym protokole nie sprecyzowano żadnych uwag oraz wniosków;
- w dniu 22.09.2020 r. Komisja Rewizyjna Komisja przeprowadziła kontrolę Szkoły Podstawowej w Charzykowach. Ustalenia kontroli zawarto w protokole kontroli nr 3/2020 (sprawa Or.1711.3.2020). W punkcie „Wnioski” tego protokołu zapisano, że kontrola nie wykazała nieprawidłowości;
- według protokołów kontroli nr 1/2020 (sprawa Or.1711.1.2020) i nr 2/2020 (sprawa Or.17.112.2020) w dniach 7.09.2020 r. i 16.09.2020 roku Komisja Rewizyjna

przeprowadziła odpowiednio kontrolę „dokumentacji inwestycji pn. *Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Ogorzelińskiej na odcinku Lichnowy – Lichnowy Wybudowanie*” oraz kontrolę „dokumentacji inwestycji pn. *Budowa Otwartej Strefy Aktywności w Niezychowicach*”. W punkcie „kontrolowana jednostka” tych protokołów zawarto zapisy wskazujące, że jednostką tą był Wydział Programów Rozwojowych urzędu gminy, reprezentowany przez panią Beatę Burdę – dyrektor tego Wydziału. Według tych protokołów Komisja Rewizyjna nie stwierdziła jakichkolwiek nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie.

- 3) Powyższe ustalenia wskazują, że w 2020 roku Komisja Rewizyjna nie zrealizowała ujętej w *Planie pracy „Kontroli w zakresie spraw formalno-prawnych, merytorycznych i finansowych Gminnego Ośrodka Kultury w Chojnicach”*, z kolei kontrole dokumentacji inwestycji związanych z budową ścieżki rowerowej w Lichnowach oraz budową Otwartej Strefy Aktywności w Niezychowicach przeprowadzono poza *Planem pracy* przyjętym przez Radę Gminy w Chojnicach w styczniu 2020 r. Plan ten nie był zmieniany do końca roku. Ustalono też, że organ stanowiący gminy nie zlecał przeprowadzenia kontroli ww. inwestycji w trybie art. 18a ust. 4 ustawy o samorządzie gminnym.
- 4) W trakcie kontroli pani Hanna Papierkiewicz – inspektor w Wydziale Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich (osoba ta prowadziła m.in. obsługę komisji rady gminy) przedłożyła adresowane do Rady Gminy w Chojnicach pismo BR.0014.1.2021 Komisji Rewizyjnej z dnia 25.01.2021 r. o następującej treści – cyt.:

Komisja Rewizyjna Rady Gminy w Chojnicach informuje, że zaplanowana w planie pracy na 2020 rok kontrola kompleksowa w zakresie spraw formalnoprawnych, merytorycznych i finansowych Gminnego Ośrodka Kultury w Chojnicach została przeniesiona na III kwartał 2021 roku. Powyższe wynikało z sytuacji epidemiologicznej w kraju, jak również związanej z tym ograniczonej dostępności do GOK w Chojnicach w 2020 roku. Ponadto Komisja Rewizyjna przeprowadziła w 2020 roku dodatkowo dwie kontrole następujących dokumentacji inwestycji zrealizowanych w Gminie Chojnice:

- 1) 07.09.2020 r. – *budowa ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Ogorzelińskiej na odcinku Lichnowy – Lichnowy Wybudowanie*”;
- 2) 16.09.2020 r. – *„Budowa Otwartej Strefy Aktywności w Niezychowicach”*.

Jak wiadomo każdego roku kontrole komisji analizowane są przez skład orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku przy wniosku w sprawie sprawozdania z wykonania budżetu gminy za rok poprzedni i udzielenia wójtowi absolutorium z tego tytułu, dlatego podjęto decyzję o dodatkowych kontrolach.

Kserokopię cytowanego pisma, podpisanego przez panią Iwonę Orłowską – przewodniczącą Komisji Rewizyjnej, załączono do akt roboczych kontroli. Zestawienie akt roboczych kontroli stanowi załącznik do niniejszego protokołu.

[Kserokopia pisma BR.0014.1.2021 Komisji Rewizyjnej z dnia 25.01.2021 r. w sprawie kontroli przeprowadzonych w 2020 roku
- poz. 1 akt kontroli]
[Zestawienie akt roboczych kontroli - załącznik nr 1 do protokołu]

1.4.2. Kontrola środków finansowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł

- 1) Przepisy art. 83 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 971) nakładają na organy samorządu terytorialnego obowiązek powiadamiania Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o podejrzaniach popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, jak też opracowania instrukcji postępowania na wypadek sytuacji podejrzenia popełnienia takiego przestępstwa.
- 2) Ustalono, że w kontrolowanym czteroleciu (lata 2017-2020) ww. tematykę regulowała *Instrukcja postępowania w zakresie zapobiegania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w Urzędzie Gminy w Chojnicach*, wprowadzona do stosowania zarządzeniem Nr 18/2011 Wójta Gminy w Chojnicach z dnia 24 lutego 2011 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji postępowania w zakresie zapobiegania przestępstwom, o którym mowa w art. 165a i 299 Kodeksu karnego. Zarządzenie to wydano w okresie obowiązywania poprzedniej ustawy, tj. ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (tekst jednolity: Dz. U. z 2017, poz. 1049). Ustawa ta, której art. 2 pkt 8 oraz art. 15a ust. 1 i 2 przywołano w podstawie prawnej zarządzenia, obowiązywała do dnia 12.07.2018 r.
Zgodnie z § 6 przywołanego zarządzenia w kontrolowanej jednostce za realizację zadań wynikających z art. 15 i 15a ustawy miał odpowiadać sekretarz gminy.
- 3) Przywołane powyżej uregulowania obowiązywały do końca lutego 2021 r. Od dnia 1.03.2021 r. w kontrolowanej jednostce oraz w jednostkach organizacyjnych gminy obowiązuje *Instrukcja postępowania w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu*, wprowadzona do stosowania zarządzeniem Nr 36/2021 Wójta gminy Chojnice z dnia 1 marca 2021 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji postępowania w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu”.
Z § 2 ww. zarządzenia, wydanego na podstawie aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 1 marca 2018 r. wynikało, że funkcję koordynatora ds. współpracy z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej kierownik jednostki powierzył skarbnikowi gminy, z kolei funkcję zastępcy koordynatora powierzono sekretarzowi gminy.

- 4) W latach 2017-2020 nie było przypadków powiadamiania Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o stwierdzonych próbach „prania pieniędzy” – prowadzony w jednostce „Rejestr powiadomień GIIF” nie zawierał żadnych wpisów.
W trakcie niniejszej kontroli nie powzięto podejrzeń o próbach „prania pieniędzy”.

1.4.3. Funkcjonowanie systemu kontroli zarządczej

- 1) W 2020 roku kontrola zarządcza miała być sprawowana według uregulowań zawartych w *Regulaminie sprawowania kontroli zarządczej przez Wójta Gminy Chojnice*, wprowadzonym do stosowania zarządzeniem Nr 33/2012 Wójta Gminy Chojnice z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie systemu kontroli zarządczej sprawowanej przez Wójta Gminy Chojnice.

Przywołane uregulowania wskazywały koordynatora kontroli zarządczej (zastępca wójta gminy), wyszczególniały zadania audytu wewnętrznego, jak też określały wzory oświadczenia o stanie kontroli zarządczej, upoważnienia do kontroli oraz planu kontroli.

- 2) Tematykę zarządzania ryzykiem reguluje od 2012 roku zarządzenie Nr 32/2012 Wójta Gminy Chojnice z dnia 16 marca 2012 r. w sprawie wytycznych służących ustaleniu systemu zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Chojnicach.

- 3) Ustalono, że funkcjonowanie kontroli zarządczej w urzędzie gminy oraz w gminie w 2020 roku ocenił audytor wewnętrzny w sporządzonej z datą 31.12.2020 roku „Opinii audytora dot. zgodności prowadzonej dokumentacji kontroli zarządczej ze Standardami Kontroli Zarządczej”. Był to dokument z wykonanych przez audytora czynności doradczych.

W dokumencie tym audytor wewnętrzny sformułował 10 wniosków (sugestii/słabości) dotyczących kontroli zarządczej, opartych na otrzymanych w marcu 2020 r. kwestionariuszach samooceny kontroli zarządczej. Ponadto zawarł informację o ryzykach wskazanych w rejestrach ryzyka, sporządzonych w styczniu 2020 r. przez dyrektorów wydziałów urzędu gminy, informatyka oraz pełnomocnika wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W końcowej części opinii zawarto informację o złożeniu przez wójta gminy oświadczenia wskazującego, że w gminie w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza. Oświadczenie to wójt gminy złożył po otrzymaniu oświadczeń dyrektorów wydziałów urzędu gminy oraz kierowników jednostek organizacyjnych gminy.

1.4.4. Audyt wewnętrzny

- 1) Kontrolę funkcjonowania audytu wewnętrznego w gminie przeprowadzono za lata 2019-2020. W trakcie kontroli sprawdzono prawidłowość stosowania przepisów w zakresie organizacji i prowadzenia audytu wewnętrznego przez gminę.

- 2) Ustalono, że ujęte w uchwałach budżetowych na rok 2019 i na rok 2020 dochody i przychody gminy (także wydatki i rozchody) były wyższe od kwoty 40.000 tys. zł, określonej w art. 274 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 305) jako próg, po przekroczeniu którego istnieje obowiązek przeprowadzenia audytu.
- Początkowy plan dochodów i przychodów budżetu na 2019 rok, wynikający z uchwały Nr III/8/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Chojnice na 2019 rok wynosił łącznie 93.129.452,00 zł. Plan dochodów i przychodów budżetu aktualny na koniec roku wynosił łącznie 120.274.388,00 zł.
 - Budżet gminy na rok 2020, przyjęty uchwałą Nr XII/189/2019 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Chojnice na 2020 rok, zakładał realizację dochodów w wysokości 185.725.958,00 zł. Przychodów budżetu nie planowano.
Plan dochodów i przychodów budżetu aktualny na koniec roku wynosił łącznie 202.808.567,00 zł.
 - Z przedstawionych powyżej ustaleń wynika, że obowiązek przeprowadzenia audytu wewnętrznego istniał od pierwszego dnia 2019 i 2020 roku.
- 3) Ustalono, że w latach objętych kontrolą gmina zrealizowała obowiązek przeprowadzenia audytu wewnętrznego. Audyt wewnętrzny przeprowadziła w gminie pani Beata Sarnowska-Gierszewska, zatrudniona w urzędzie gminy na samodzielny stanowisku audytora wewnętrznego w wymiarze 1/4 etatu. Według schematu organizacyjnego urzędu gminy stanowisko audytora podlega bezpośrednio kierownikowi jednostki.
Stosunek pracy wyżej wymienionej w urzędzie gminy regulowały umowy o pracę zawierane w okresie od dnia 17.04.2018 r. do dnia 31.12.2020 r. na czas określony – zawarta w dniu 17.04.2018 r. umowa o pracę obowiązywała od dnia 17.04.2018 r. do dnia 31.12.2018 r.; umowa z dnia 31.12.2018 r. obowiązywała w całym roku 2019, z kolei umowa z dnia 31.12.2019 r. obowiązywała w roku 2020.
Od dnia 1.01.2021 r. pani Beata Sarnowska-Gierszewska jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę z dnia 31.12.2020 r., zawartej na czas nieokreślony.
- 4) Pani Beata Sarnowska-Gierszewska spełnia określone w art. 286 ust. 1 pkt 1 do 5 ustawy o finansach publicznych wymagania, m.in. w zakresie obywatelstwa, niekaralności, wykształcenia oraz kwalifikacji do przeprowadzania audytu. Kwalifikacje do przeprowadzania audytu uzyskała poprzez złożenie w 2006 roku, z wynikiem pozytywnym, egzaminu na audytora wewnętrznego przed Komisją Egzaminacyjną powołaną przez Ministra Finansów.
- 5) W aktach osobowych pani Beaty Sarnowskiej-Gierszewskiej – audytora wewnętrznego znajduje się dokument zatytułowany „Szczegółowy zakres obowiązków, czynności i odpowiedzialności służbowej pani Beaty Sarnowskiej-Gierszewskiej – audytora

wewnętrznego Urzędu Gminy w Chojnicach” sporządzony w dniu 17.04.2018 r., tj. w dniu spisania pierwszej z ww. umów o pracę. Dokument ten zawiera podpis pracownika, potwierdzający przyjęcie „zakresu” do wiadomości i realizacji, brakuje na nim jednak daty złożenia podpisu.

Przy zawieraniu kolejnych umów o pracę nie sporządzano nowych „zakresów obowiązków, czynności i odpowiedzialności służbowej (...)”.

Przywołany powyżej dokument zawierał 14 punktów określających zadania pracownika oraz 2 punkty określające obowiązki – obowiązki z zakresu przestrzegania przepisów dotyczących m.in. tajemnicy państwowej i służbowej, ochrony danych osobowych, itp.

Ustalono, że w 13. z 14. punktów określających zadania pracownika wyszczególniono zadania związane z audytem wewnętrznym, dotyczące m.in.: opracowywania oraz aktualizowania wewnętrznych procedur audytu; opracowywania rocznego planu audytu; realizacji zadań audytowych i czynności sprawdzających; prowadzenia dokumentacji; analizy zastrzeżeń zgłoszonych przez audytowanego; sporządzania wymaganych sprawozdań, czy też wspierania kierownika jednostki poprzez ocenę kontroli zarządczej.

W punkcie 14 „zakresu obowiązków” zobowiązano audytora wewnętrznego do – cyt.: „Wykonywania innych spraw zleconych przez Wójta Gminy, Zastępcę Wójta i Sekretarza Gminy”.

- 6) Ustalono, że plan audytu wewnętrznego na 2019 rok, przyjęty zarządzeniem Nr 247/2018 Wójta Gminy Chojnice z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia planu audytu wewnętrznego na 2019 rok, wymieniał następujące zapewniające zadania audytowe:
- 1/ *Bezpieczeństwo i ochrona systemów IT oraz zawartych w nich danych;*
 - 2/ *Realizacja zadań w zakresie kultury oraz środki finansowe na działalność kulturalną;*
 - 3/ *Realizacja zadań w zakresie gospodarki wodnej, ochrony przyrody oraz ochrony środowiska;*
 - 4/ *Realizacja zadań związanych z przyznawaniem i wypłatą stypendiów i zasiłków szkolnych.*

W przywołanym planie ujęto też zadanie *Monitorowanie zaleceń z zadań realizowanych w roku 2018 oraz z roku 2019 – po upływie terminu ich wdrożenia*, do zrealizowania w ramach czynności doradczych, jak też zadanie *Dokonanie oceny sposobu wdrożenia i skuteczności zaleceń zrealizowanych przez komórki/jednostki audytowane*, do zrealizowania w ramach czynności sprawdzających.

Na podstawie „Sprawozdania z wykonania planu audytu wewnętrznego za rok 2019”, sporządzonego przez panią Beatę Sarnowską-Gierszewską – audytora wewnętrznego (brak oznaczenia daty sporządzenia), przyjętego zarządzeniem Nr 21/2020 Wójta Gminy Chojnice z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania planu

audytu wewnętrznego za 2019 rok ustalono, że wszystkie zadania ujęte w planie audytu zostały wykonane.

- 7) Plan audytu wewnętrznego na rok 2020, przyjęty zarządzeniem Nr 238/2019 Wójta Gminy Chojnice z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia Planu audytu wewnętrznego na 2020 rok, wymieniał następujące zapewniające zadania audytowe:
- 1/ *Przygotowanie, realizacja i rozliczanie programów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej;*
 - 2/ *Prowadzenie księgowości podatków i opłat lokalnych oraz windykacja i zabezpieczenie zobowiązań podatkowych;*
 - 3/ *Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie oświatowych jednostek organizacyjnych, polegających na budowie, modernizacji i przebudowie;*
 - 4/ *Bezpieczeństwo i ochrona systemów IT oraz zawartych w nich danych.*

W oparciu o sporządzone w dniu 29.01.2021 r. i zatwierdzone przez kierownika jednostki „Sprawozdanie z wykonania planu audytu wewnętrznego za rok 2020” ustalono, że wszystkie zadania ujęte w planie audytu zostały wykonane.

- 8) Po analizie planów audytów oraz sprawozdań z wykonania audytu wewnętrznego ustalono, że w 2019 roku na wykonanie audytu audytor wewnętrzny przeznaczył 150 osobodni, przy planowanych 251. W roku następnym wykonano 155 osobodni, przy planowanych 253.
- 9) Na podstawie „Sprawozdań z realizacji zadania audytowego”, sporządzonych dla każdego zapewniającego zadania audytowego, jak też w oparciu o pisma (korespondencję) pomiędzy audytorem a wójtem gminy ustalono, że po przeprowadzonym w 2019 roku audycie wewnętrznym audytor sformułował 50 zaleceń, po audycie w roku 2020 zaleceń tych było 18. Wszystkie zalecenia uznane zostały za zasadne.
- 10) Mające związek z prowadzeniem audytu wewnętrznego wydatki urzędu gminy wyniosły w 2019 roku 21.781,00 zł, w roku 2020 wydatkowano 22.100,00 zł. Były to wydatki na wynagrodzenia audytora oraz wydatki z tytułu odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.
- 11) Przedstawione powyżej dane dotyczące 2019 i 2020 roku w zakresie dochodów i przychodów ujętych w uchwałach budżetowych, formy prowadzenia audytu wewnętrznego, wydatków związanych z prowadzeniem audytu wewnętrznego oraz realizacji zadań audytowych przedstawiono w 4 tabelach załączonych do akt roboczych kontroli. Do akt roboczych załączono ponadto test kontrolny z zakresu organizacji audytu wewnętrznego w kontrolowanej jednostce.

[Tabela 1 „Dane dotyczące budżetu za lata 2019-2020”; Tabela 2 – „Forma prowadzenia audytu”; Tabela 3 – „Wydatki związane z prowadzeniem audytu wewnętrznego”; Tabela 4 – „Realizacja zadań audytowych (na podstawie sprawozdania rocznego)”; test kontrolny – poz. 2 akt kontroli]

1.4.5. Upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych

- 1) Według § 15 ust. 1 pkt 5 *Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy w Chojnicach*, wprowadzonego do stosowania zarządzeniem Nr 224/2020 Wójta Gminy Chojnice z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy w Chojnicach, wójt gminy podpisuje decyzje z zakresu administracji publicznej, do których wydania w jego imieniu nie upoważnił pracowników urzędu.

Obowiązujący wcześniej regulamin organizacyjny urzędu gminy, wprowadzony do stosowania zarządzeniem 154/2018 Wójta Gminy Chojnice z dnia 8 sierpnia 2018 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Chojnice, zawierał identyczne uregulowanie, przy czym zamieszczono je w § 1 pkt 5 załącznika nr 2 („Zasady podpisywania pism”) do tego zarządzenia.

- 2) W trakcie kontroli ustalono, że upoważnienia wójta gminy do wydawania, w jego imieniu, decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej posiadało 5 pracowników urzędu gminy, tj.:

- pan Piotr Stanke – zastępca wójta gminy – obowiązujące aktualnie upoważnienie zawarto w zarządzeniu Nr 163/2020 Wójta Gminy Chojnice z dnia 8 września 2020 r. w sprawie upoważnienia Zastępcy Wójta Gminy Chojnice i powierzenia wykonywania czynności zastrzeżonych dla kierownika zamawiającego. W zarządzeniu tym powołano się m.in. na art. 33 ust. 4 i art. 39 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym i art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 1282);

- pani Aleksandra Wojcieszńska – skarbnik gminy – obowiązujące aktualnie upoważnienie zawarto w zarządzeniu Nr 60/2016 Wójta Gminy Chojnice z dnia 6 kwietnia 2016 r. (brak tytułu zarządzenia, określającego zakres przedmiotowy podlegający regulacji), powołującym się na art. 39 ust. 4 ustawy o samorządzie gminnym.

Przywołany w zarządzeniu przepis reguluje tematykę upoważniania przez radę gminy organu wykonawczego jednostki pomocniczej oraz organów jednostek organizacyjnych i innych podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej. W zarządzeniu nie wskazano art. 39 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, stanowiącego, że wójt gminy może upoważnić swoich zastępców lub innych pracowników urzędu gminy do wydawania, w jego imieniu, decyzji administracyjnych;

- pani Lucyna Zawiszewska – sekretarz gminy – aktualne upoważnienie zawarto w zarządzeniu Nr 162/2020 Wójta Gminy Chojnice z dnia 8 września 2020 r. w sprawie udzielenia upoważnień dla Sekretarza Gminy Chojnice.

W podstawie prawnej ww. zarządzenia powołano się na art. 33 ustawy o samorządzie gminnym oraz na art. 8 ust. 2 i art. 5 ust. 4 ustawy o pracownikach samorządowych, nie przywołano natomiast art. 39 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym;

- pani Bożena Kubiak – dyrektor Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich – upoważnienie udzielone zarządzeniem Nr 109/2010 Wójta Gminy Chojnice z dnia 2 sierpnia 2010 r. (brak tytułu zarządzenia), powołującym się na art. 39 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym;
- pan Zdzisław Stormann – dyrektor Wydziału Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej – upoważnienie udzielone zarządzeniem Nr 104/2010 Wójta Gminy Chojnice z dnia 21 lipca 2010 r. (brak tytułu zarządzenia), powołującym się na art. 39 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym;
- pan Andrzej Brunka – dyrektor Wydziału Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami – upoważnienie udzielone pismem Or.1020-6/03 wójta gminy z dnia 12.05.2003 r., powołującym się na art. 39 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym.

Powyższe upoważnienie dotyczyło wydawania w imieniu wójta gminy decyzji administracyjnych wynikających z zakresu działania ww. Wydziału. W dniu 12.12.2013 r. wójt gminy wydał zarządzenie Nr 150/2013 (brak tytułu zarządzenia), zawierające upoważnienie do – cyt.: „załatwiania spraw w zakresie rozpatrywania wniosków i podejmowania oraz podpisywania decyzji dotyczących przesuwania terminów płatności z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi”. W podstawie prawnej tego zarządzenia powołano się na art. 31 ustawy o samorządzie gminnym oraz na art. 268a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 256).

- 3) Wszystkie upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w imieniu wójta gminy zostały zaewidencjonowane w prowadzonym w jednostce „Rejestrze upoważnień i pełnomocnictw”.

1.5. Kontrole zewnętrzne

- 1) Poprzednią kompleksową kontrolę gospodarki finansowej i zamówień publicznych w gminie Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku przeprowadziła w okresie od dnia 3 lipca 2017 r. do dnia 23 stycznia 2018 r.
Ustalenia kontroli, obejmującej lata 2013-2016, zawarto w protokole omówionym na naradzie pokontrolnej w ostatnim dniu kontroli.

- 2) Wystąpienie pokontrolne Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku (pismo WK/0804/11/21/K/1/2017 z dnia 22.03.2018 r.) do kontrolowanej jednostki wpłynęło w dniu 26.03.2018 r.
- 3) O sposobie realizacji wniosków pokontrolnych wójt gminy poinformował Regionalną Izbę Obrachunkową w Gdańsku pismem nr Fn.3251.20.2018 z dnia 16.04.2018 r. Do adresata pismo wpłynęło w dniu 23.04.2018 r.

Na realizację wniosków pokontrolnych zawartych w wystąpieniu pokontrolnym zostanie zwrócona szczególna uwaga w trakcie niniejszej kontroli.

- 4) Ustalono, że protokół zakończonej w dniu 23.01.2018 r. kompleksowej kontroli gminy udostępniono w Biuletynie Informacji Publicznej w dniu 16.03.2018 r., z kolei otrzymane w dniu 26.03.2018 r. wystąpienie pokontrolne podano do publicznej wiadomości w tym Biuletynie w dniu 28.03.2018 r.
- 5) Na podstawie zapisów w „Księżce kontroli” ustalono, że w okresie pomiędzy poprzednią i obecną kompleksową kontrolą gminy w jednostce przeprowadzono 3 kontrole zewnętrzne z zakresu gospodarki finansowej lub związane z realizacją zadań finansowanych środkami publicznymi.

Wynikające z ewidencji kontroli podstawowe informacje o przeprowadzonych kontrolach zawarto w tabeli:

Rok	Instytucja kontrolna	Kontrola w okresie	Tematyka kontroli
1	2	3	4
2018	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku	24.09. – – 26.09.2018 r.	Realizacja projektu pn. <i>Stawiany na edukację.</i>
	Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku	14.10. – – 17.10.2018 r.	Realizacja dochodów związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz prawidłowość wykorzystania i rozliczenia dotacji otrzymanych z budżetu państwa w 2017 r.
2019	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Słupsku	7.06. – – 29.07.2019 r.	Kontrola okresowa
2020	Nie przeprowadzono żadnych kontroli finansowych.		
2021	Do rozpoczęcia niniejszej kontroli nie przeprowadzono kontroli finansowych.		

II. KSIĘGOWOŚĆ I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

2.1. Gospodarka pieniężna i rozrachunki

Kontrolę w zakresie gospodarki pieniężnej i rozrachunków przeprowadzono w oparciu o rok 2020.

2.1.1. Obsługa bankowa

- 1) W 2020 roku obsługę bankową budżetu gminy wykonywał Bank Spółdzielczy w Więcborku z siedzibą w Sępólnie Krajeńskim na podstawie „Umowy o prowadzenie

rachunków bankowych”, zawartej w dniu 27.04.2017 r. na czas oznaczony, od dnia 1.05.2017 r. do dnia 30.04.2021 r.

- 2) Przywołaną umową bank zobowiązał się m.in. do otwierania oraz prowadzenia rachunków bankowych (bieżących, pomocniczych oraz lokat terminowych) gminy i jej jednostek organizacyjnych. Realizacja umowy następować miała zgodnie z warunkami określonymi w „Ofercie banku na wykonywanie bankowej obsługi budżetu Gminy Chojnice oraz podległych jednostek organizacyjnych”.

2.1.2. Gospodarka kasowa

- 1) Kontrolowana jednostka prowadzi własną kasę. Kasę prowadzono także w całym okresie objętym niniejszą kontrolą.
- 2) W 2020 roku obowiązywały zasady gospodarki kasowej określone w załączniku nr 4 („Zasady gospodarki kasowej”) do zarządzenia Nr F/240/2019 Wójta Gminy Chojnice z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie przyjętych zasad rachunkowości dla budżetu Gminy Chojnice oraz Urzędu Gminy w Chojnicach.

W przywołanym załączniku określono: rodzaje stosowanych w jednostce dowodów kasowych; zasady sprawdzania dowodów kasowych oraz przyjmowania wpłat i dokonywania wypłat; kwotę stanowiącą dzienny zapas gotówki w kasie („pogotowie kasowe”); wymogi w zakresie zabezpieczenia transportu gotówki pomiędzy bankiem i urzędem gminy.

Według powyższych uregulowań wewnętrznych raporty kasowe powinny być sporządzane codziennie.

- 3) W kasie jednostki mogły być dokonywane płatności bezgotówkowe. Możliwość wykorzystywania kart płatniczych przy dokonywaniu płatności dopuszczono uchwałą Nr VIII/118/2015 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie dopuszczenia zapłaty podatków kartą płatniczą.
- 4) W dniu 7.04.2021 roku przeprowadzono kontrolę kasy urzędu gminy, celem sprawdzenia zgodności rzeczywistego stanu gotówki w kasie ze stanem ewidencyjnym. Przeprowadzona kontrola nie wykazała różnic – nie stwierdzono nadwyżki kasowej lub niedoboru gotówki w kasie.

Protokół kontroli kasy stanowi załącznik do niniejszego protokołu kontroli.

[Protokół kontroli kasy Urzędu Gminy w Chojnicach

- załącznik nr 2 do protokołu]

- 5) Podczas kontroli kasy ustalono, że gotówkowe obroty kasowe ujmuje się w kilku raportach kasowych (rodzajach raportów). W kasie prowadzi się też jeden raport kasowy do ewidencji operacji bezgotówkowych.

Ustalono, że wpłaty i wypłaty gotówki mające związek z realizacją przez urząd gminy dochodów oraz wydatków budżetowych ewidencjonuje się w raportach kasowych „Dochody” oraz „Wydatki”, prowadzonych do bieżącego rachunku bankowego jednostki.

W raporcie „Udostępnienie danych meldunkowych” ujmuje się wpłaty z tytułu opłat za udostępnienie danych z rejestru mieszkańców (stanowiących dochód budżetu państwa), przekazywanych na pomocniczy rachunek bankowy jednostki, z kolei wpłaty i zwroty wadów przetargowych ewidencjonuje się w raporcie „Wadia”, prowadzonym do pomocniczego rachunku bankowego.

- 6) Kontrolę przestrzegania ustalonego przez kierownika jednostki zapasu gotówki w kasie, odprowadzania na rachunek bankowy dochodów budżetowych i innych wpłat, dokumentowania operacji kasowych oraz zatwierdzania dowodów do wypłaty przeprowadzono w oparciu o raporty kasowe oznaczone następującymi numerami:
- Raporty „Dochody”: 2020/0056 z dnia 4.05.2020 r.; 2020/0057 z dnia 5.05.2020 r.; 2020/0075 z dnia 29.05.2020 r.; 2020/0076 z dnia 1.06.2020 r.; 2020/0077 z dnia 2.06.2020 r.; 2020/0078 z dnia 3.06.2020 r.; 2020/0095 z dnia 29.06.2020 r.; 2020/0096 z dnia 30.06.2020 r.; 2020/0117 z dnia 29.07.2020 r.;
 - Raporty „Wydatki”: 2020/0018 z dnia 28.04.2020 r.; 2020/0019 z dnia 29.04.2020 r.; 2020/0020 z dnia 4.05.2020 r.; 2020/0022 z dnia 28.05.2020 r.;
 - Raporty „Udostępnienie danych meldunkowych”: 2020/0019 z dnia 29.07.2020 r.; 2020/0020 z dnia 12.08.2020 r.

Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

2.1.3. Gospodarka drukami ścisłego zarachowania

- 1) Tematykę związaną z ewidencją oraz kontrolą druków ścisłego zarachowania w jednostce reguluje *Instrukcja ewidencji i kontroli druków ścisłego zarachowania w Urzędzie Gminy w Chojnicach*, wprowadzona do stosowania zarządzeniem Nr F/153/2007 Wójta Gminy w Chojnicach z dnia 31 sierpnia 2007 r. w sprawie ewidencji i kontroli druków ścisłego zarachowania.
- 2) Z ww. *Instrukcji* wynika m.in., że w jednostce do druków ścisłego zarachowania zalicza się m.in.: czeki gotówkowe; czeki rozrachunkowe; kwitariusze przychodowe K-103; arkusze spisu z natury (z chwilą wydania komisji inwentaryzacyjnej); bilety na imprezy oraz druki „KW – Kasa wypłaci” i „KP – Kasa przyjmie”.
Według powyższej *Instrukcji* za prawidłową gospodarkę i ewidencję oraz za zabezpieczenie druków ścisłego zarachowania odpowiedzialny jest pracownik urzędu gminy wyznaczony przez wójta gminy.
- 3) Ustalono, że w 2020 roku i w trakcie niniejszej kontroli prowadzenie ewidencji przychodów, rozchodów oraz stanów druków ścisłego zarachowania należało do obowiązków pani Bożeny Gołły – inspektora w Wydziale Finansowym, wykonującego obowiązki kasjera urzędu gminy.
- 4) W dniu kontroli kasy, tj. w dniu 7.04.2021 r., porównano rzeczywisty stan ilościowy zapasów druków ze stanem ewidencyjnym i różnic nie stwierdzono.

Ustalono, że w prowadzonej księdze druków ścisłego zarachowania ewidencjonowano przychody, rozchody oraz stany druki czeków gotówkowych, kwitariuszy przychodowych oraz dowodów KP – „Kasa przyjmie”, tj. druków określonych w obowiązującej w jednostce *Instrukcji w sprawie ewidencji i kontroli druków ścisłego zarachowania (...)*. Do poprawności zapisów w prowadzonej ewidencji uwag nie wniesiono.

2.1.4. Rozrachunki i roszczenia

- 1) Obowiązujący w 2020 roku w kontrolowanej jednostce zakładowy plan kont dla budżetu gminy (organu finansowego) zakładał prowadzenie 8 bilansowych kont rozrachunkowych, tj. kont: 222; 223; 224; 225; 240; 250; 260 i 290. Plan ten uwzględniał wszystkie konta rozrachunkowe wymienione w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 342).

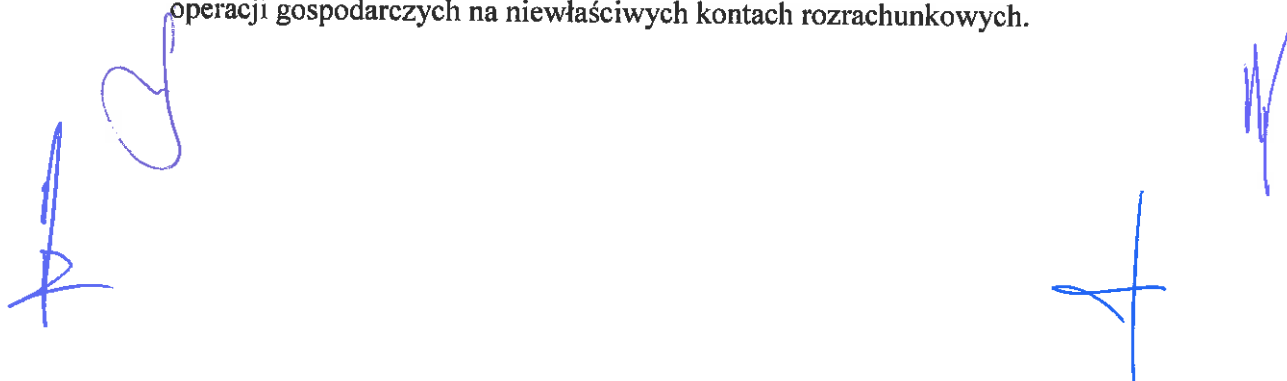
Ustalono, że wszystkie wymienione powyżej konta zaprowadzono w ewidencji księgowej budżetu gminy (organu finansowego).

- 2) Zakładowy plan kont dla urzędu gminy (jednostki budżetowej) przewidywał prowadzenie 14 kont zespołu 2 – „Rozrachunki i roszczenia”, w tym 13 kont rozrachunkowych wymienionych w załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów (201; 221; 222; 223; 224; 225; 226; 229; 231; 234; 240; 245; i 290) oraz niewymienionego w tym załączniku konta 242 – „Niedobory i szkody”.

Ww. plan nie obejmował 4 kont z ww. rozporządzenia, tj. kont: 227 – „Rozliczenie wydatków z budżetu środków europejskich”; 228 – „Rozliczenie środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi”; 230 – „Rozliczenia z budżetem środków europejskich” oraz 235 – „Rozliczenia dochodów budżetowych z tytułu podatków”.

Ustalono, że w prowadzonej w 2020 roku ewidencji księgowej urzędu gminy nie zaprowadzono określonego w zakładowym planie kont konta 242 – „Niedobory i szkody”. Jako powód niewprowadzenia tego konta do ewidencji księgowej pani Iwona Lewandowska – główny księgowy urzędu gminy podała brak operacji podlegających ujęciu na tym koncie.

- 3) Wykonując czynności kontrolne nie stwierdzono przypadków zaewidencjonowania operacji gospodarczych na niewłaściwych kontach rozrachunkowych.

2.1.5. Terminowość regulowania zobowiązań

Kontrolę terminowości regulowania zobowiązań przeprowadzono na przykładzie zobowiązań z tytułu:

- dostaw, robót i usług;
- podatku dochodowego od osób fizycznych;
- składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i Fundusz Pracy;
- wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

2.1.5.1. Terminowość regulowania zobowiązań z tytułu dostaw, robót i usług

- 1) Terminowość regulowania zobowiązań wobec kontrahentów sprawdzono na przykładzie 50 losowo wybranych faktur. Próba kontrolna obejmowała zapłaty faktur otrzymanych w okresie od dnia 5.08.2020 r. do dnia 11.08.2020 r., wystawionych na kwoty powyżej 100,00 zł.

Faktury objęte kontrolą zestawiono w tabeli poniżej. W kolumnie „Nr faktury” podano numery nadane przez kontrolowaną jednostkę do księgowania faktur:

Nr faktury	Kwota faktury (zł)	Nr faktury	Kwota faktury (zł)
1	2	3	4
F.2069	360,00	F.2103	1.338,24
F.2070	1.103,21	F.2107	307,50
F.2071	319,80	F.2108	3.023,64
F.2072	864,00	F.2109	896,23
F.2073	360,00	F.2110	16.192,95
F.2076	448,45	F.2114	4.237,76
F.2077	229,27	F.2115	126,44
F.2078	286,41	F.2116	168,91
F.2079	2.179,88	F.2117	1.840,00
F.2080	259,20	F.2118	25.194,00
F.2081	1.792,92	F.2119	127,92
F.2084	1.107,97	F.2122	130,24
F.2085	336,04	F.2123	337,90
F.2087	141,38	F.2124	202,18
F.2088	306,00	F.2125	725,70
F.2091	167,35	F.2126	1.620,00
F.2092	190,99	F.2127	246,00
F.2093	46.682,85	F.2128	492,00
F.2094	1.814,40	F.2129	4.400,00
F.2095	170,44	F.2131	428,04
F.2098	129,81	F.2132	6.500,00
F.2099	8.165,98	F.2133	1.200,00
F.2100	188,76	F.2134	2.435,40
F.2101	147.698,22	F.2135	203,50
F.2102	800,00	F.2136	252,00

- 2) W trakcie kontroli nie stwierdzono opóźnień w regulowaniu zobowiązań wynikających z wyżej wymienionych faktur.

2.1.5.2. Odprowadzanie podatku dochodowego od osób fizycznych

- 1) Kontrolę odprowadzania podatku dochodowego przeprowadzono na przykładzie podatku odprowadzonego w wybranym do kontroli okresie lipiec – wrzesień 2020 r.

- 2) Kontrolując obroty na koncie 225 – „Rozrachunki z budżetami” w ewidencji urzędu gminy ustalono, że odprowadzanie zaliczek na podatek dochodowy następowało bez naruszenia terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 1426 ze zm.).

2.1.5.3. Odprowadzanie składek na FUS i FP

- 1) Terminowość odprowadzania składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i Fundusz Pracy sprawdzono na przykładzie składek odprowadzonych w wybranym do kontroli okresie lipiec – wrzesień 2020 r.
- 2) W wyniku kontroli obrotów na koncie 229 – „Pozostałe rozrachunki publicznoprawne” ustalono, że odprowadzając składki nie przekraczano terminu określonego w art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 423).

2.1.5.4. Odprowadzanie składek na PFRON

- 1) W 2020 roku kontrolowany urząd gminy zrealizował 2.550,00 zł wydatków budżetowych klasyfikowanych w § 414 – „Wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych”. Wydatki te poniesiono w rozdziale 75023 – „Urzędy gmin...”.
- 2) Ustalono, że powyższe wydatki, zrealizowane w styczniu, lutym, maju i czerwcu 2020 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 426), wynikały z „Deklaracji miesięcznych wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych” (DEK-I-a) sporządzonych za miesiące poprzednie.
- 3) Przedłożone do kontroli dokumenty, poza ww. deklaracjami, zawierały też „Informacje miesięczne o zatrudnieniu, kształceniu lub o działalności na rzecz osób niepełnosprawnych” (INF-1), sporządzone za miesiące: luty; marzec, czerwiec – grudzień. Z informacji tych wynikało, że w miesiącach tych kontrolowana jednostka była zwolniona z wpłat na ww. Fundusz na podstawie art. 21 ust. 2a przywołanej powyżej ustawy – wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosił co najmniej 6%.

2.1.6. Zobowiązania wymagalne oraz wydatki niewygasające

a) Zobowiązania wymagalne

W sporządzonym za 2020 rok jednostkowym kwartalnym sprawozdaniu Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji kontrolowany urząd gminy nie wykazał żadnych zobowiązań wymagalnych.

- Szczegółową kontrolę prawidłowości danych wykazanych w tym sprawozdaniu w zakresie zobowiązań wymagalnych przeprowadzono w oparciu o nieuregulowane do

końca 2020 roku zobowiązania zaksięgowane na koncie 201 – „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami” – zobowiązania wpływające na saldo Ma ww. konta na dzień 31.12.2020 r., wynikające z faktur wystawionych przed końcem 2020 r.

Numery kont rozrachunkowych, numery i daty faktur, wysokości zobowiązań oraz terminy płatności zestawiono w tabeli:

Lp.	Nr konta	Nr faktury – data wystawienia	Kwota zobowiązania (zł)	Termin płatności
1	2	3	4	5
1.	201/4	F 145KO/7657/20 – 29.12.2020 r.	1.579,86	14.01.2021 r.
2.	201/50	F 2020/007722 – 31.12.2020 r.	576,72	14.01.2021 r.
3.		F 2020/007724 – 31.12.2020 r.	462,24	14.01.2021 r.
4.		F 2020/007773 – 31.12.2020 r.	7.543,80	14.01.2021 r.
5.	201/54	201210380 – 30.12.2020 r.	261,24	31.01.2021 r.
6.	201/58	0038279/2020 – 31.12.2020 r.	826,49	21.01.2021 r.
7.	201/228	966 – 30.12.2020 r.	129,60	13.01.2021 r.
8.	201/430	460/2020/FVC – 7.12.2020 r.	71,91	21.12.2020 r.
9.	201/445	P/P/10098103/0021/20 – 23.12.2020 r.	45,17	07.01.2021 r.
10.	201/719	57/12/2020 – 15.12.2020 r.	61,50	29.01.2021 r.
11.	201/884	13/2020 – 31.12.2020 r.	929,94	21.01.2021 r.
12.	201/897	16/2020 – 31.12.2020 r.	1.169,91	21.01.2021 r.
13.	201/1422	160477836 – 31.12.2020 r.	265,68	04.02.2021 r.
14.		160479072 – 31.12.2020 r.	113.445,48	30.01.2021 r.
15.	201/1468	827/2020 – 30.12.2020 r.	430,50	13.01.2021 r.
16.	201/1485	FV/2763/12/2020 – 31.12.2020 r.	123.850,68	14.01.2021 r.
17.		FV/2712/12/2020 – 30.12.2020 r.	69,67	13.01.2021 r.
18.		FV/2702/12/2020 – 30.12.2020 r.	216,75	13.01.2021 r.
19.		FV/2732/12/2020 – 31.12.2020 r.	11.300,00	21.01.2021 r.
20.	201/1914	0000894/FAV/U/2020 – 30.12.2020 r.	738,00	20.01.2021 r.
21.	201/2176	1190107626 – 31.12.2020 r.	40.454,70	14.01.2021 r.
22.		1190107562 – 31.12.2020 r.	18.868,20	21.01.2021 r.
23.	201/2300	1/12/2020/7027 – 29.12.2020 r.	379,00	5.01.2021 r.
24.	201/2777	FV/PA/25946/12.2020 – 31.12.2020 r.	104,78	nie określono
25.	201/3241	FV/01355/2020/GCH – 31.12.2020 r.	354,00	14.01.2021 r.
26.	201/3298	6/12/2020 – 28.12.2020 r.	158,00	21.01.2021 r.
27.	201/3652	02/12/2020 – 31.12.2020 r.	6.000,00	14.01.2021 r.
28.	201/3716	59/12/2020 – 31.12.2020 r.	319,80	14.01.2021 r.

- Ustalono, że wystawca wymienionej w poz. 8 zestawienia faktury nr 460/2020/FVC z dnia 7.12.2020 r. określił w niej 14 dniowy (do dnia 21.12.2020 r.) termin zapłaty należności w kwocie 71,91 zł. Z oznaczonej na fakturze daty wpływu wynikało, że w kontrolowanej jednostce fakturę tę, dokumentującą zakup lampek choinkowych do wykonania dekoracji świątecznej w Sołectwie Kłodawa, złożono w dniu 5.01.2021 r. – wpływ faktury do urzędu gminy nastąpił już po upływie terminu do jej zapłaty.
Z ustnych informacji udzielonych przez panią Joannę Szulc – inspektora w Wydziale Finansowym wynikało, że zakupu lampek dokonał i wystawioną na urząd gminy fakturę odebrał sołtys ww. sołectwa. Przedłożenie faktury w jednostce po wyznaczonym terminie zapłaty spowodowane było chorobą sołtysa.
- W dolnej części faktury widniał odręczny zapis o treści – cyt.: „wyrażam zgodę na płatność do 14.01.2021 r.” z nieczytelnym podpisem na tle odcisku pieczętki wystawcy faktury – przedsiębiorstwa „DUET II” w Chojnicach.

Ustalono, że wynikające z faktury zobowiązanie kontrolowana jednostka uregulowała z zachowaniem prolongowanego terminu.

b) Wydatki niewygasające

W 2020 roku jednostka nie realizowała wydatków, które nie wygasły z upływem poprzedniego roku budżetowego. W 2019 roku organ stanowiący gminy nie podejmował uchwały określającej wykaz wydatków niewygasających z upływem 2019 roku.

2.2. Stan i kompletność urządzeń księgowych budżetu i urzędu

- 1) Ustalono, że w kontrolowanej jednostce prowadzono księgi rachunkowe zgodnie z wymaganiami określonymi rozdziale II („Prowadzenie ksiąg rachunkowych”) ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 217).
- 2) W dokumentacji opisującej przyjęte przez jednostkę zasady (politykę) rachunkowości zawarto elementy określone w art. 10 przywołanej ustawy.
- 3) Konta ksiąg pomocniczych prowadzi się zgodnie z wymogami określonymi w art. 17 ustawy o rachunkowości oraz uregulowaniami wewnętrznymi, wprowadzonymi zarządzeniem Nr F/240/2019 Wójta Gminy Chojnice z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie przyjętych zasad rachunkowości dla budżetu Gminy Chojnice oraz Urzędu Gminy w Chojnicach.

2.3. Sprawozdawczość budżetowa, finansowa i inna

- 1) Ustalono, że wykazane w sporządzonym w dniu 15.02.2021 roku sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za 2020 rok dochody gminy w wysokości 198.948.161,07 zł stanowiły sumę dochodów wynikających z 13 jednostkowych sprawozdań Rb-27S – sprawozdań sporządzonych przez kontrolowany urząd gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach oraz Gminny Zespół Oświaty w Chojnicach. Ta ostatnia jednostka sporządziła własne sprawozdanie, jak też – realizując zadania Centrum Usług Wspólnych – sprawozdania 10 obsługiwanych szkół podstawowych. Sprawozdania te podpisali dyrektor i główny księgowy Zespołu.
- Z jednostkowych sprawozdań wynikały następujące wielkości dochodów wykonanych przez poszczególne gminne jednostki budżetowe (w zł):

Lp.	Nazwa jednostki sporządzającej sprawozdanie Rb-27S	Dochody wykazane w sprawozdaniu
1	2	3
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	88.980,75
2.	Szkoła Podstawowa w Charzykowach	4.221,02
3.	Szkoła Podstawowa w Kłodawie	4.441,45
4.	Szkoła Podstawowa w Lichnowach	12.005,56

5.	Szkoła Podstawowa w Niezychowicach	2.507,87
6.	Szkoła Podstawowa w Nowej Cerkwi	11.310,24
7.	Szkoła Podstawowa w Ogorzelinach	8.964,97
8.	Szkoła Podstawowa w Ostrowitem	2.851,39
9.	Szkoła Podstawowa w Pawłowie	7.789,40
10.	Szkoła Podstawowa w Siłnie	667,63
11.	Szkoła Podstawowa w Swornegaciach	52.734,05
12.	Gminny Zespół Oświaty w Chojnicach	1.519,97
13.	Urząd Gminy w Chojnicach	198.750.166,77
Razem:		198.948.161,07

- Przywołane na wstępie sprawozdanie Rb-27S z wykonania planu dochodów jednostki samorządu terytorialnego było korygowane w trakcie kontroli – sporządzoną w dniu 12.03.2021 r. korektą nr 1 sprawozdania zmieniono (zwiększono o 116,07 zł) stan należności gminy w dochodach ze sprzedaży nieruchomości (§ 077 w rozdziale 70005) po ujawnieniu nieprawidłowego księgowania wpłaty na koncie rozrachunkowym.
- 2) Ze sporządzonego za 2020 rok sprawozdania Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego wynikało, że w roku tym wydatki gminy wyniosły 142.072.154,53 zł. Wydatki w tej wysokości wykazano również w sprawozdaniu Rb-NDS o nadwyżce / deficycie jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2020.

Ustalono, że powyższa wielkość stanowiła sumę wydatków wykazanych w 13 jednostkowych sprawozdaniach Rb-28S – sprawozdaniach sporządzonych przez kontrolowany urząd gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach oraz Gminny Zespół Oświaty w Chojnicach (sprawozdaniu własnym oraz sprawozdaniach dotyczących 10 obsługiwanych szkół podstawowych).

Wielkości wydatków wynikających ze sprawozdań jednostkowych Rb-28S zestawiono w tabeli poniżej (w zł):

Lp.	Nazwa jednostki sporządzającej sprawozdanie Rb-28S	Wydatki wykazane w sprawozdaniu
1	2	3
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	38.608.501,17
2.	Szkoła Podstawowa w Charzykowach	4.263.536,70
3.	Szkoła Podstawowa w Kłodawie	4.931.787,70
4.	Szkoła Podstawowa w Lichnowach	2.662.401,99
5.	Szkoła Podstawowa w Niezychowicach	2.025.899,09
6.	Szkoła Podstawowa w Nowej Cerkwi	2.808.628,15
7.	Szkoła Podstawowa w Ogorzelinach	2.353.626,46
8.	Szkoła Podstawowa w Ostrowitem	2.783.032,83
9.	Szkoła Podstawowa w Pawłowie	2.676.125,86
10.	Szkoła Podstawowa w Siłnie	2.572.030,62
11.	Szkoła Podstawowa w Swornegaciach	2.712.697,53
12.	Gminny Zespół Oświaty w Chojnicach	1.296.897,24
13.	Urząd Gminy w Chojnicach	72.376.989,19
Razem:		142.072.154,53

- 3) W trakcie kontroli sprawdzono również prawidłowość danych wykazanych w sporządzonych przez kontrolowaną jednostkę za 2020 rok sprawozdaniach:
- Rb-NDS o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego;
 - Rb-PDP z wykonania dochodów podatkowych;
 - Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji;
 - Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych;
 - Rb-ST o stanie środków na rachunkach bankowych jednostki samorządu terytorialnego.

Do poprawności tych sprawozdań uwag nie wniesiono.

2.4. Inwentaryzacja należności

- 1) W 2020 roku tematykę przeprowadzania i rozliczania aktywów jednostki regulowała *Instrukcja inwentaryzacyjna dla Urzędu Gminy w Chojnicach*, wprowadzona do stosowania zarządzeniem Nr F/92a/2015 Wójta Gminy Chojnice z dnia 30 lipca 2015 r. w sprawie zasad przeprowadzania i rozliczania inwentaryzacji, zmieniona zarządzeniem Nr F/94/2019 Wójta Gminy Chojnice z dnia 27 maja 2019 r. w sprawie zamiany załącznika do zarządzenia Nr F/92a/2015 (...).
- 2) Uregulowania z zakresu inwentaryzacji składników majątkowych zawarto również w punkcie „5. Zasady i terminy inwentaryzacji składników majątkowych” załącznika nr 1 („Zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych”) do zarządzenia Nr F/240/2019 Wójta Gminy Chojnice z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie przyjętych zasad rachunkowości dla budżetu Gminy Chojnice oraz Urzędu Gminy w Chojnicach.
- 3) W tabeli poniżej zestawiono salda kont zespołu 2 – „Rozrachunki i rozszczenia” urzędu gminy na dzień 31.12.2020 r. wynikające z wydruku „Zestawienie obrotów i sald za okres od dnia 1.01.2020 r. do dnia 31.12.2020 r.” z systemu „Księgowość budżetowa” oraz ze sporządzonego w formie tabeli „Protokołu zbiorczego z inwentaryzacji przeprowadzonej drogą weryfikacji sald” (brak daty sporządzenia), podpisanego przez 4 pracowników Wydziału Finansowego i zatwierdzonego przez panią Aleksandrę Wojcieszyską – skarbnika gminy. W protokole tym zestawiono stany Wn i Ma wszystkich kont urzędu gminy przed weryfikacją oraz stany po weryfikacji. Stany te były sobie równe – w kolumnie „różnice” tego protokołu nie wpisano żadnych kwot.

Nazwa konta rozrachunkowego	Stany według wydruku z ewidencji księgowej		Stany według protokołu inwentaryzacji (weryfikacji sald)	
	Wn (zł)	Ma (zł)	Wn (zł)	Ma (zł)
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
201 – „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”	0	420.534,52	0	420.534,52
221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych”	12.598.868,87	0	12.753.763,90	154.895,03
222 – „Rozliczenie dochodów budżetowych”	0	0	0	0
223 – „Rozliczenie wydatków budżetowych”	0	0	0	0

224 – „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków...”	3.692.214,83	0	3.692.214,83	0
225 – „Rozrachunki z budżetami”	0	0	0	0
226 – „Długoterminowe należności budżetowe”	466.850,31	0	466.850,31	0
229 – „Pozostałe rozrachunki publicznoprawne”	0	57.528,84	0	57.528,84
231 – „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”	0	310.715,18	0	310.715,18
234 – „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”	21.060,00	0	21.060,00	0
240 – „Pozostałe rozrachunki”	0	108.142,40	0	108.142,40
245 – „Wpływy do wyjaśnienia”	0	0	0	0
290 – „Odpisy aktualizujące należności”	0	9.606.902,70	0	9.606.902,70

- 4) Z tabeli powyżej wynika, że w przypadku konta 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych” wydruk z ewidencji księgowej nie uwzględnił w końcowym saldzie ustalonych w trakcie weryfikacji zobowiązań jednostki na sumę 154.895,03 zł – końcowe salda należności oraz zobowiązań przedstawione zostały saldem sald (tzw. „per saldo”). W trakcie kontroli ustalono, że w bilansie otwarcia ksiąg rachunkowych 2021 roku konto 221 miało 2 salda – salda ustalone w trakcie inwentaryzacji drogą weryfikacji.
- 5) Ustalenia kontroli w zakresie inwentaryzacji należności kontrolowanej jednostki na koniec 2020 roku, dokonane na podstawie dokumentacji inwentaryzacyjnej, obejmującej protokoły weryfikacji oraz pisemne potwierdzenia sald, przedstawiono poniżej.

Konto 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych”

Końcowe saldo Wn tego konta w wysokości 12.753.763,90 zł zinwentaryzowano poprzez weryfikację sald oraz w drodze potwierdzeń sald (w zakresie należności cywilnoprawnych, przez kontrahentów prowadzących księgi rachunkowe).

Ustalono, że ww. saldo przedstawiało stan należności kontrolowanej jednostki w dochodach ze źródeł przedstawionych w tabeli poniżej:

Lp.	Źródło dochodów budżetowych (paragraf klasyfikacji dochodów)	Należności na dzień 31.12.2020 r. (zł)
1	2	3
1.	Podatek od nieruchomości (§ 031)	4.254.478,52
2.	Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat (§ 091)	2.557.413,28
3.	Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi (§ 049)	631.407,98
4.	Opłata za użytkowanie wieczyste gruntów (§ 055)	391.228,89
5.	Odsetki pozostałe (§ 092)	359.456,18
6.	Dzierżawa nieruchomości (§ 075)	349.694,15
7.	Podatek od środków transportowych (§ 034)	257.927,30
8.	Podatek rolny (§ 032)	190.670,29
9.	Wpływy z opłaty eksploatacyjnej (§ 046)	113.565,06
10.	Wpływy z różnych dochodów (§ 097)	61.550,94
11.	Wpływy z rozliczeń z lat ubiegłych (§ 094)	60.206,18
12.	Wpływy z opłaty adiacenckiej (§ 049)	43.731,95
13.	Wpływy ze sprzedaży mienia (§ 077)	41.313,26
14.	Podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej (§ 035)	18.005,13
15.	Podatek od czynności cywilnoprawnych (§ 050)	6.176,12
16.	Podatek od spadków i darowizn (§ 036)	3.929,99
17.	Podatek leśny (§ 033)	3.880,02
18.	Grzywny i kary pieniężne (§ 057)	637,63
19.	Opłata za zajęcie pasa drogowego (§ 069)	32,18
Razem:		12.753.763,90

Konto 224 – „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich”

- Końcowe saldo Wn w wysokości 3.692.214,83 zł przedstawiało stan należności kontrolowanej jednostki z tytułu nierozliczonych do końca 2020 roku dotacji budżetowych. Nazwy beneficjentów, kwoty nierozliczonych dotacji oraz przeznaczenie tych dotacji zestawiono w tabeli poniżej:

Lp.	Beneficjent dotacji	Przeznaczenie dotacji – kwota dotacji – podstawa udzielenia	Nierozliczona kwota dotacji (zł)
1	2	3	4
1.	Powiat Chojnicki	Pomoc finansowa na realizację zadania <i>Przebudowa drogi powiatowej Chojnice – Duża Cerkwica na odcinku Chojnice – Ogorzeliny</i> – dotacja w kwocie 3.630.068 zł – umowa FN/02/2020 z dnia 30.04.2020 r., zmieniona aneksem nr 1 z dnia 18.12.2020 r.	3.630.068,00
2.	Gmina Miejska Chojnice	<i>Organizacja publicznego transportu zbiorowego w granicach administracyjnych Miasta Chojnice i Gminy Chojnice</i> – 1.718.640,00 zł dotacji – porozumienie z dnia 30.12.2011 r., zmienione aneksem nr 9 z dnia 31.10.2019 r.	45.608,94
3.	Klub Sportowy AGRA Nowe Ostrowite	Dofinansowanie zadania publicznego pn. <i>Organizacja szkolenia młodzieży i dorosłych z zakresu piłki nożnej z udziałem w zawodach oraz organizacja turnieju piłkarskiego</i> – 13.000,00 zł dotacji – umowa OR.42.II.OF-6.20.MS z dnia 27.04.2020 r.	13.000,00
4.	Szpital Specjalistyczny w Chojnicach	Pokrycie wydatków na zakup respiratora dla szpitala – dotacja w kwocie 55.000,00 zł – umowa OR.36.20.MS. z dnia 25.03.2020 r.	3.160,00
5.	Stowarzyszenie Sportowe Szarża Krojanty	Dofinansowanie zadania publicznego pn. <i>Organizacja szkolenia dla dzieci i młodzieży z udziałem w rozgrywkach piłki nożnej</i> – dotacja w kwocie 14.000,00 zł – umowa OR.16.I.OF-28.20.MS	377,89
Razem:			3.692.214,83

- W trakcie kontroli sprawdzono, czy i kiedy nastąpiło merytoryczne oraz finansowe rozliczenie ww. dotacji. Ustalenia kontroli przedstawiono poniżej.
 - a) Powiat Chojnicki – według zestawienia zawartego w złożonym w dniu 13.01.2021 r. „Rozliczeniu pomocy finansowej” (pismo ID.3032.7.2020 z dnia 11.01.2021 r.) do końca 2020 roku Powiat Chojnicki wykorzystał 2.171.949,36 zł z dotacji w wysokości 3.630.068,00 zł. W piśmie tym beneficjent dotacji zawarł informację, że ostateczne rozliczenie nastąpi po zakończeniu i zapłaceniu faktur wykonawcy robót w terminie do dnia 14.07.2021 r.
Według pierwotnego zapisu w § 2 ust. 1 i 2 umowy FN/02/2020 z dnia 30.04.2020 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiat miał wydatkować otrzymane środki na cel określony w umowie w terminie do dnia 31.12.2020 r., niewykorzystane środki należało zwrócić na rachunek bankowy gminy do dnia 31.01.2021 r., a w przypadku wcześniejszej realizacji zadania – w terminie 15 dni od daty zakończenia zadania.
Spisany w dniu 18.12.2020 r oku aneksem nr 1 do ww. umowy jej strony określiły nowy termin wykorzystania środków (do dnia 30.06.2021 r.) oraz zwrotu niewykorzystanych środków – do dnia 14.07.2021 r.
 - b) Gmina Miejska Chojnice – rozliczenie z wykorzystania otrzymanej dotacji w wysokości 1.718.640,00 zł na organizację publicznego transportu zbiorowego

ww. gmina złożyła terminowo, w dniu 13.01.2021 r. Niewykorzystana kwota dotacji (45.608,94 zł) została zwrócona w dniu 15.01.2021 r.

- c) Klub Sportowy AGRA Nowe Ostrowite nie wykorzystał otrzymanej w 2020 roku dotacji z budżetu kontrolowanej gminy w kwocie 13.000,00 zł na dofinansowanie zadania publicznego związanego z organizacją szkolenia młodzieży i dorosłych z zakresu piłki nożnej z udziałem w zawodach oraz organizacją turnieju piłkarskiego. Niewykorzystaną dotację zwrócił na bankowy rachunek gminy w dniu 18.01.2021 r. W złożonym w dniu 25.02.2021 r. sprawozdaniu z wykonania zadania publicznego (beneficjent uzyskał zgodę wójta gminy na przedłużenie terminu złożenia sprawozdania do dnia 28.02.2021 r.) ww. Klub podał, że – cyt.: „W wyniku wprowadzenia stanu epidemicznego nie było możliwości realizacji zadania”.
- d) Szpital Specjalistyczny w Chojnicach terminowo złożył rozliczenie otrzymanej dotacji w kwocie 55.000,00 zł na pokrycie wydatków związanych z zakupem respiratora. Niewykorzystaną część dotacji (3.160,00 zł) zwrócił na rachunek bankowy gminy w dniu 11.01.2021 r.;
- e) Stowarzyszenie Sportowe „Szarża Krojanty” złożyło terminowo sprawozdanie z wykonania zadania publicznego związanego z organizacją szkolenia dzieci i młodzieży z udziałem w rozgrywkach piłki nożnej, na dofinansowanie którego otrzymało w 2020 roku dotację w kwocie 14.000,00 zł. Zwrot niewykorzystanej dotacji w kwocie 377,89 zł, wraz z odsetkami, nastąpił w dniu 11.02.2021 r.

Konto 226 – „Długoterminowe należności budżetowe”

Wynikające z końcowego salda tego konta należności na sumę 466.850,31 zł zinwentaryzowano drogą weryfikacji. Na powyższe saldo składały się należności długoterminowe z tytułu rozłożenia na raty: ceny sprzedaży nieruchomości (139.607,65 zł); opłaty z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo własności (314.997,79 zł) oraz opłaty adiacenckiej (12.244,87 zł).

Konto 234 – „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”

Końcowe saldo Wn tego konta, w wysokości 21.060,00 zł, przedstawiało stan należności jednostki z tytułu pożyczek mieszkaniowych udzielonych pracownikom jednostki ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Należności te zinwentaryzowano drogą weryfikacji.

2.5. Inne ustalenia

- 1) W trakcie kontroli zwrócono się do pana Zbigniewa Szczepańskiego – wójta gminy o złożenie pisemnej informacji w sprawie potrąceń wynagrodzeń nauczycieli za okres

strajku w kwietniu 2019 r., zmian w regulaminie wynagradzania nauczycieli oraz przyznawania nauczycielom dodatków i nagród.

Pisemny wniosek o złożenie informacji przez wójta gminy, ewentualnie przez dyrektora Gminnego Zespołu Oświaty w Chojnicach (jednostki obsługującej gminne jednostki oświatowe), załączono do akt roboczych kontroli.

[Skierowany do pana Zbigniewa Szczepańskiego – wójta gminy wniosek o złożenie informacji dot. m.in. potrąceń wynagrodzeń nauczycieli – poz. 3 akt kontroli]

- 2) Odpowiedzi na zadane pytania zawarte zostały w piśmie GZO.SC.080.1.2021 Gminnego Zespołu Oświaty w Chojnicach z dnia 12.04.2021 r., podpisanym przez panią Anitę Sznajder – dyrektor tej jednostki. Pismo było następującej treści:

W nawiązaniu do pisma z dnia 8.04.2021 r. udzielam odpowiedzi na zadane pytania. Za okres udziału w strajku w kwietniu 2019 r. dokonano potrąceń z wynagrodzeń nauczycieli w następujący sposób: płacę zasadniczą, dodatek za wysługę lat, dodatek za wychowawstwo oraz dodatek za opiekuna stażu pomniejszono o liczbę dni strajku. W okresie od 1.05.2019 r. do dnia 30.09.2019 r. nie zmieniano regulaminu wynagradzania nauczycieli w zakresie dodatków: motywacyjnego, funkcyjnego, za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw, za warunki pracy itp. oraz nie zwiększono nauczycielom dodatku motywacyjnego. W w/wym. okresie nie przyznano również nagród nauczycielom.

Cytowane pismo załączono do akt roboczych kontroli.

[Pismo GZO.SC.080.1.2021 Gminnego Zespołu Oświaty w Chojnicach z dnia 12.04.2021 r. – poz. 4 akt kontroli]

III. BUDŻET JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Kontrolę wykonania dochodów i wydatków budżetowych przeprowadzono w oparciu o rok budżetowy 2020, za wyjątkiem wydatków inwestycyjnych – w tym zakresie kontrola obejmowała także lata 2018-2019.

A. DOCHODY BUDŻETOWE

- 1) Ze sporządzonych za 2020 rok sprawozdań Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego oraz Rb-NDS o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego wynikało, że w roku tym gmina zrealizowała dochody budżetowe na sumę 198.948.161,07 zł. Dochody te obejmowały 184.636.824,06 zł dochodów bieżących oraz 14.311.337,01 zł dochodów zaliczanych do dochodów majątkowych.

- 2) Wykazana w ww. sprawozdaniach suma wykonanych dochodów budżetowych wynikała z salda konta 901 – „Dochody budżetu” w ewidencji budżetu gminy (organu finansowego) przed przeksięgowaniem, pod datą ostatniego dnia roku budżetowego, na konto 961 – „Wynik wykonania budżetu”.

3.1. Dochody z tytułu subwencji, udziałów gminy w dochodach budżetu państwa, z tytułu dotacji oraz dochody klasyfikowane jako otrzymane środki

3.1.1. Subwencje

W 2020 roku dochody gminy z tytułu subwencji ogólnej z budżetu państwa wyniosły 24.838.466,00 zł i stanowiły 12% wszystkich dochodów budżetowych gminy.

Subwencja ogólna składała się z części oświatowej w wysokości 18.550.678,00 zł oraz z części wyrównawczej, w wysokości 6.287.788,00 zł.

3.1.2. Udziały gminy w podatku dochodowym

Dochody gminy z tytułu udziału w podatku dochodowym wyniosły 97.449.249,88 zł i stanowiły 49% wszystkich jej dochodów budżetowych.

Klasyfikowane w § 001 wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych wyniosły 97.249.563,00 zł, z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych (§ 002 dochodów) zrealizowano wpływy w wysokości 199.686,88 zł.

3.1.3. Dotacje celowe z budżetu państwa

- 1) W 2020 roku gmina zrealizowała 39.285.380,99 zł dochodów klasyfikowanych jako dotacje celowe z budżetu państwa. Dochody te stanowiły 20% wszystkich dochodów budżetu gminy.

Wykonanie dochodów z tytułu dotacji celowych z budżetu państwa z podziałem na poszczególne paragrafy przedstawiono w tabeli:

Lp.	Wyszczególnienie – paragraf klasyfikacji dochodów	Wykonanie (zł)
1	2	3
1.	Dotacje celowe na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami – § 201	13.383.485,17
2.	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące realizowane przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej - § 202	2.000,00
3.	Dotacje celowe na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin) – § 203	1.919.446,14
4.	Dotacje celowe na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom (...), związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci – § 206	23.980.449,68
Razem:		39.285.380,99

- 2) Ustalenia w zakresie rozliczenia otrzymanych dotacji celowych z budżetu państwa przedstawiono w punkcie „3.7.1. Rozliczenie otrzymanych dotacji” tego protokołu.

3.1.4. Pozostałe dotacje celowe

- 1) Poza zestawionymi powyżej dotacjami celowymi z budżetu państwa w 2020 roku gmina zrealizowała 1.013.288,82 zł dochodów budżetowych klasyfikowanych także jako dotacje celowe, lecz otrzymane z samorządów lub w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich. Dane o wielkościach tych dotacji w poszczególnych paragrafach i rozdziałach klasyfikacji budżetowej przedstawiono w tabeli poniżej:

Paragraf dochodów	Rozdział budżetu	Dochody wykonane (zł)
1	2	3
§ 271 – „Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących”	75495 – „Pozostała działalność”	14.250,00
§ 205 – „Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego”	80195 – „Pozostała działalność”	174.399,28
	90005 – „Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu”	29.408,23
§ 625 – „Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego”	63095 – „Pozostała działalność”	217.691,71
	90004 – „Utrzymanie zieleni w miastach i gminach”	249.429,60
§ 663 – „Dotacje celowe otrzymane z samorządu województwa na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego”	01042 – „Wylączenie z produkcji gruntów rolnych”	328.110,00
Razem:		1.013.288,82

- 2) Ustalenia w zakresie rozliczenia otrzymanych dotacji przedstawiono w punkcie „3.7.1. Rozliczenie otrzymanych dotacji” tego protokołu.

3.1.5. Dochody klasyfikowane jako otrzymane środki

- 1) W 2020 roku gmina zrealizowała 9.642.088,99 zł dochodów klasyfikowanych jako otrzymane środki. Wpływy te, stanowiące 5% wszystkich dochodów budżetu gminy, wykonano w paragrafach i rozdziałach wymienionych w tabeli poniżej:

Paragraf	Rozdział	Wykonane dochody (zł)
1	2	3
§ 217 – „Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych”	60078 – „Usuwanie skutków klęsk żywiołowych”	553.444,65
§ 628 – „Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych”	90095 – „Pozostała działalność”	93.626,34
§ 629 – „Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin (...), pozyskane z innych źródeł”	63095 – „Pozostała działalność”	5.000,00
	70005 – „Gospodarka gruntami i nieruchomościami”	42.285,00
	75816 – „Wpływy do rozliczenia”	4.456.736,00
§ 635 – „Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych”	60016 – „Drogi publiczne gminne”	4.490.997,00
	Razem:	

- 2) Środki klasyfikowane w § 217 w rozdziale 60078 – „Usuwanie skutków klęsk żywiołowych”, w wysokości 553.444,65 zł, otrzymano w dniu 20.04.2020 r. na podstawie „Umowy nr FSUE-3-2020 w sprawie finansowania zadań mających na celu przywrócenie do sprawnego stanu technicznego infrastruktury zniszczonej podczas nawałnicy mającej miejsce w sierpniu 2017 r.”, zawartej z Wojewodą Pomorskim w dniu 30.03.2020 r. Z umowy wynikało, że środki finansowe na realizację umowy pochodzić miały z Funduszu Solidarności Unii Europejskiej.
- 3) Podstawę otrzymania w 2020 roku środków finansowych klasyfikowanych w § 628 w rozdziale 90095 – „Pozostała działalność”, na sumę 93.626,34 zł, stanowiła umowa dotacji nr WFOŚ/D/III-68.B/854/2020/AZBEST-2019, zawarta w dniu 17.02.2020 r. z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Na podstawie tej umowy Fundusz zobowiązał się dofinansować gminie realizację zadania pn. *Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Chojnice – edycja 2019* do kwoty 165.000,00 zł w ramach Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pn. *Ogólnopolski program finansowania wyrobów zawierających azbest*. Środki na sumę 93.626,34 zł wpłynęły w dniach 10.06.2020 r. i 29.12.2020 r. po dostarczeniu do ww. Wojewódzkiego Funduszu wymaganych umową dokumentów – rozliczeń do umowy oraz oświadczeń.
- 4) Na klasyfikowane w § 629 dochody budżetowe w wysokości 4.504.021,00 zł, złożyły się:
- rozdział 63095 (5.000,00 zł) – wpłata osoby fizycznej zam. Kokoszka na podstawie umowy Nr 68/PR/2028 z dnia 9.05.2018 r. dotyczącej ustalenia wzajemnych zobowiązań organizacyjnych i finansowych związanych z inwestycją polegającą na budowie infrastruktury turystycznej na odcinku rzeki Brdy w ramach projektu *Pomorskie Szlaki Kajakowe – Meandry Brdy i Chociny* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Umową tą ww. osoba, jako właściciel nieruchomości, wyraziła wolę uczestnictwa w projekcie i zobowiązała się do partycypacji w kosztach realizacji projektu do kwoty 30.000,00 zł, płatnej w 6 ratach po 5.000,00 zł w latach 2018-2023;
 - rozdział 70005 (42.285,00 zł) – środki w tej wysokości otrzymano w dniu 30.06.2020 r. od Samodzielnej Publicznej Przychodni Wiejskiej Gminy Chojnice w Chojnicach na podstawie „Umowy partnerskiej o współfinansowanie inwestycji w zakresie budowy parkingu przy Przychodni Wiejskiej w miejscowości Lichnowy”, zawartej w dniu 2.04.2020 r. Z umowy tej wynikało, że koszt realizowanego przez gminę zadania (84.569,00 zł) miał być w 50% sfinansowany przez Przychodnię. Wykonane prace odebrano w dniu 5.05.2020 r.;
 - rozdział 75816 (4.456.736,00 zł) – taką kwotę otrzymano w dniu 2.09.2020 r. z Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku ze środków Funduszu

Przeciwdziałania COVID-19 – Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych na podstawie złożonego u Prezesa Rady Ministrów „Wniosku o uzyskanie środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla gmin i powiatów”. Kwota otrzymanych środków finansowych była równa kwocie wnioskowanych środków.

Z „Informacji o wykorzystaniu środków Funduszu (...)”, złożonej Prezesowi Rady Ministrów w dniu 7.01.2021 r. wynikało, że otrzymane środki wykorzystano na dofinansowanie zadań inwestycyjnych realizowanych w rozdziałach 63095 (3.196.687,77 zł) i 60016 (1.260.048,23 zł), o łącznej wartości wydatków majątkowych wynoszącej 11.449.980,00 zł;

- 5) Podstawę otrzymania środków finansowych klasyfikowanych w § 635 w rozdziale 60016 – „Drogi publiczne gminne”, na sumę 4.490.997,00 zł (3.500.000,00 zł w dniu 30.06.2020 r. oraz 990.997,00 zł w dniu 16.12.2020 r.) stanowiły umowy nr 84/G/FDS/2020 i nr 151/G/FDS/2020, zawarte z Wojewodą Pomorskim odpowiednio w dniach 5.05.2020 r. i 20.10.2020 r., dotyczące dofinansowania środkami Funduszu Dróg Samorządowych zadań pn. *Przebudowa drogi gminnej nr 236040G od wiaduktów nad linią kolejową do węzła Pawłowo oraz Budowa drogi gminnej – ul. Podgórznej w Swornegaciach.*

Według umowy z dnia 5.05.2020 r., zmienionej aneksem nr 1 z dnia 25.06.2020 r., na realizację zadania polegającego na przebudowie drogi od wiaduktów do węzła Pawłowo, gmina miała otrzymać dofinansowanie w wysokości 3.836.740,00 zł. Poza otrzymanym w 2020 roku dofinansowaniem w kwocie 3.500.000,00 zł kolejne 336.740,00 zł miało wpłynąć w roku następnym.

Otrzymane w 2020 roku dofinansowanie w wysokości 990.997,00 zł na realizację budowy drogi gminnej (ul. Podgórzna) w Swornegaciach zgodne było z przywołaną umową z dnia 20.10.2020 r., w brzmieniu ustalonym aneksem nr 1 z dnia 3.12.2020 r.

3.2. Dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych

Kontrolę dochodów gminy z tytułu podatków i opłat przeprowadzono w oparciu o rok budżetowy 2020.

3.2.1. Księgowa ewidencja podatków i opłat

- 1) Według zapisów w punkcie 1. części „4. Technika prowadzenia ksiąg rachunkowych” załącznika nr 1 („Zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych”) do zarządzenia Nr F/240/2019 Wójta Gminy Chojnice z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie przyjętych zasad rachunkowości dla budżetu Gminy Chojnice oraz Urzędu Gminy w Chojnicach księgi rachunkowe jednostki prowadzone są przy zastosowaniu technik komputerowych,

za pomocą programów INFO-SYSTEM Roman i Tadeusz Groszek sp. jawna w Legionowie.

W przywołanych uregulowaniach wewnętrznych wymieniono programy do stosowania w jednostce, w tym programy z zakresu ewidencji podatków i opłat – „Podatki”, „Auta” oraz „Księgowość zobowiązań”.

- 2) W tej samej części uregulowań wewnętrznych zawarto zapis (pkt 10) o treści – cyt.: „Księgi pomocnicze to tzw. konta analityczne, stanowiące zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów księgi głównej. Prowadzone są one w ujęciu systematycznym, jako wyodrębniony system ksiąg, kartotek (zbiorów kont), komputerowych zbiorów danych, uzgodniony z saldami i zapisami na kontach księgi głównej. Zapisy dokonywane na tych kontach są powtórzeniem zapisów na kontach księgi głównej”.
- 3) Podczas kontroli ustalono, że w urzędzie gminy szczegółową księgową ewidencję podatków prowadzi się przy użyciu programów komputerowych, z kolei ewidencję rozrachunkową dotyczącą dochodów ze sprzedaży mienia, dochodów z najmu i dzierżawy oraz z tytułu opłat (adiacenkowej, za zajęcie pasa drogowego, za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo własności) prowadzi się odrębnie, z wykorzystaniem kart kontowych (kontowo-finansowych).
- 4) Dokonane w trakcie kontroli ustalenia w zakresie księgowej ewidencji podatkowej przedstawiono przy opisie dochodów z poszczególnych podatków i opłat.

3.2.2. Podatek od nieruchomości

- 1) Ze sporządzonego za 2020 rok sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego wynikało, że w roku objętym sprawozdaniem gmina zrealizowała 11.210.972,63 zł dochodów z podatku od nieruchomości. Dochody te stanowiły 6% wszystkich dochodów budżetowych gminy. Osoby prawne wpłaciły 6.076.277,41 zł tego podatku, od osób fizycznych uzyskano wpływy na sumę 5.134.695,22 zł.
Według ww. sprawozdania na koniec 2020 roku należności gminy w podatku od nieruchomości wynosiły 4.254.478,52 zł. Należności od osób prawnych wynosiły 2.454.730,58 zł (w całości były to zaległości), należności od osób fizycznych wynosiły 1.799.747,94 zł – również były to zaległości.
Końcowe nadpłaty wynosiły 42.252,97 zł, w tym 2.879,00 zł od osób prawnych oraz 39.373,97 zł od osób fizycznych.
- 2) Obowiązujące w 2020 roku stawki podatku od nieruchomości określono uchwałą Nr X/163/2019 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 18 października 2019 r. w sprawie ustalenia wysokości stawek i zwolnień w podatku od nieruchomości (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 13 listopada 2019 r., poz. 4946).

Określone tą uchwałą stawki podatkowe oraz ich relacje do stawek ustawowych przedstawiono w tabeli:

Przedmiot opodatkowania	Stawka uchwalona przez Radę Gminy w Chojnicach	Stawka ustawowa (maksymalna)	Stosunek stawki uchwalonej do ustawowej
1	2	3	4
BUDYNKI LUB ICH CZĘŚCI (za 1 m² powierzchni użytkowej):			
mieszkalne	0,70 zł	0,81 zł	86%
związane z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz budynki mieszkalne lub ich części zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej	21,00 zł	23,90 zł	88%
zapisane indywidualnie w rejestrze lub ewidencji zabytków, zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji zgodnie z przepisami o ochronie zabytków	10,50 zł		44%
przeznaczone na ośrodki wczasowe	17,00 zł		71%
zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym	11,00 zł	11,18 zł	98%
zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych przez podmioty udzielające tych świadczeń	4,80 zł	4,87 zł	99%
pozostałe, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego	7,80 zł	8,05 zł	0,97%
pozostałe, przystosowane i wykorzystywane na cele agroturystyczne	10,00 zł		124%
BUDOWLE	2% wartości	2% wartości	100%
GRUNTY			
związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków (za 1 m ² powierzchni)	0,85 zł	0,95 zł	89%
przeznaczone pod ośrodki wczasowe lub użytkowane na te cele (za 1 m ² powierzchni)	0,80 zł		84%
przeznaczone pod wysypiska (za 1 m ² powierzchni)	0,95 zł		100%
pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych (za 1 ha pow.)	4,70 zł	4,80 zł	98%
pozostałe, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego (za 1 m ² powierzchni)	0,40 zł	0,50 zł	80%
niezabudowane, objęte obszarem rewitalizacji, o którym mowa w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 802) i położone na terenach, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową, usługową albo zabudowę o przeznaczeniu mieszanym, obejmującym wyłącznie te rodzaje zabudowy, jeżeli od dnia wejścia w życie tego planu w odniesieniu do tych gruntów upłynął okres 4 lat, a w tym czasie nie zakończono budowy zgodnie z przepisami prawa budowlanego	2,98 zł	3,15 zł	95%

3) Ustalono, że na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 1170) organ stanowiący gminy wyodrębnił:

a) z ustawowej kategorii „budynki mieszkalne lub ich części, związane z prowadzeniem działalności gospodarczej” dwie kategorie podatkowe, tj.:

- kategorię „budynki mieszkalne lub ich części zapisane indywidualnie w rejestrze lub ewidencji zabytków, zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji zgodnie z przepisami o ochronie zabytków”, ze stawką podatkową w wysokości 10,50 zł za 1 m² powierzchni

użytkowej, stanowiącą 44% stawki ustawowej (maksymalnej), w wysokości 23,90 zł;

- kategorię „budynki mieszkalne lub ich części przeznaczone na ośrodki wczasowe”, ze stawką podatkową w wysokości 17,00 zł za 1 m² powierzchni użytkowej, stanowiącą 71% stawki ustawowej, w wysokości 23,90 zł;
- b) z ustawowej kategorii „pozostałe budynki lub ich części, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności organizacji pożytku publicznego przez organizację pożytku publicznego” kategorię „pozostałe budynki lub ich części, przystosowane i wykorzystywane na cele agroturystyczne, ze stawką w wysokości 10,00 zł za 1 m² powierzchni użytkowej.

Stwierdzono, że ww. stawka była o 1,95 zł wyższa od stawki maksymalnej w wysokości 8,05 zł za 1 m² powierzchni użytkowej – stanowiła 124% stawki ustawowej;

- c) z ustawowej kategorii „grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków” dwie kategorie podatkowe, tj.:
 - „grunty przeznaczone pod ośrodki wczasowe lub użytkowane na te cele”, ze stawką w wysokości 0,80 zł za 1 m² powierzchni użytkowej, stanowiącą 84% stawki ustawowej, w wysokości 0,95 zł;
 - kategorię „grunty przeznaczone pod wysypiska”, ze stawką w wysokości 0,95 zł za 1 m² powierzchni użytkowej, stanowiącą 100% stawki ustawowej.
 - Powyżej wykazano, że uchwalona stawka podatku od nieruchomości „od budynków pozostałych lub ich części, przystosowanych i wykorzystywanych na cele agroturystyczne” w wysokości 10,00 zł za 1 m² powierzchni użytkowej, była wyższa od stawki maksymalnej – stawki w kategorii „pozostałe budynki lub ich części, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności organizacji pożytku publicznego przez organizację pożytku publicznego”, określonej na 2020 rok w obwieszczeniu Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2019 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2020 (M.P. z 2019 r. poz. 738), wydanym na podstawie art. 20 ust. 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.
- Według art. 5 ust. 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych uchwalone przez radę gminy stawki podatku od nieruchomości nie mogą przekroczyć stawek ustawowych.
- W myśl przepisów art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym przygotowywanie projektów uchwał rady gminy należy do zadań wójta gminy. W trakcie kontroli poproszono pana Zbigniewa Szczepańskiego – wójta gminy, o złożenie pisemnego wyjaśnienia w sprawie przedłożenia Radzie Gminy w Chojnicach projektu uchwały

zawierającego stawkę podatkową wyższą od stawki maksymalnej (ustawowej). Pisemny wniosek o złożenie wyjaśnienia załączono do akt roboczych kontroli.

[Skierowany do pana Zbigniewa Szczepańskiego – wójta gminy wniosek o złożenie pisemnego wyjaśnienia w sprawie stawki podatkowej dotyczącej „pozostałych budynków lub ich części, przystosowanych i wykorzystywanych na cele agroturystyczne” – poz. 5 akt kontroli]

- W złożonym wyjaśnieniu wójt gminy podał, że określona uchwałą stawka podatku od nieruchomości od budynków pozostałych lub ich części, przystosowanych i wykorzystywanych na cele agroturystyczne w wysokości 10 zł za 1 m² powierzchni użytkowej – cyt.: *przewidziana jest dla podmiotów wynajmujących pokoje w budynkach innych niż mieszkalne (pozostałe budynki).*

W dalszej części wyjaśnienia wójt gminy podał, że – cyt.: *Zgodnie z art. 1a § 2 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1170 z późn. zm.) za działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy nie uważa się wynajmu turystom pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych znajdujących się na obszarach wiejskich przez osoby ze stałym miejscem pobytu w gminie położonej na tym terenie, jeżeli liczba pokoi przeznaczonych do wynajęcia nie przekracza 5.*

Niektóre miejscowości naszej gminy należą do bardzo wypromowanych turystycznie i agroturystyka nie jest prowadzona jedynie w budynkach mieszkalnych ale też w przystosowanych do wynajmu byłych budynkach gospodarskich. Nie chcąc zniechęcać naszych mieszkańców do rozwoju zaplecza turystycznego, przez obciążenie najwyższą stawką opodatkowania dla budynków związanych z działalnością gospodarczą, Rada Gminy Chojnice skorzystała z możliwości jakie daje art. 5 § 3 i 5 u.p.o.l, tj. przy określaniu wysokości stawek rada gminy może różnicować ich wysokość dla poszczególnych rodzajów przedmiotów opodatkowania, uwzględniając w szczególności lokalizację, sposób wykorzystywania, rodzaj zabudowy, stan techniczny oraz wiek budynków oraz rada może różnicować wysokość stawek dla poszczególnych rodzajów przedmiotów opodatkowania, uwzględniając w szczególności rodzaj prowadzonej działalności.

Przez użyte w uchwale określenie „pozostałe budynki lub ich części przystosowane i wykorzystywane na cele agroturystyczne” rozumiane są budynki inne niż mieszkalne, zgodnie z ewidencją gruntów i budynków.

Cytowane wyjaśnienie wójta gminy załączono do akt roboczych kontroli.

[Wyjaśnienie pana Zbigniewa Szczepańskiego – wójta gminy, dotyczące stawki podatku od nieruchomości „od budynków pozostałych lub ich części, przystosowanych i wykorzystywanych na cele agroturystyczne” – poz. 6 akt kontroli]

- W trakcie kontroli ustalono, że stawką 10,00 zł za 1 m² powierzchni użytkowej opodatkowano w 2020 roku „pozostałe budynki lub ich części przystosowane i wykorzystywane na cele agroturystyczne” o łącznej powierzchni 2.312,92 m² – taka powierzchnia wynikała z wydruku „Analiza stawek podatkowych” z komputerowego systemu „Podatki”, przedstawiającego skutki obniżenia górnych stawek podatkowych.

Kontrolując ten wydruk ustalono, że skutki obniżenia górnych stawek podatkowych w podatku od nieruchomości od osób fizycznych w zakresie kategorii podatkowej „pozostałe budynki lub ich części przystosowane i wykorzystywane na cele agroturystyczne” wyliczono poprzez porównanie podatku liczonego od powierzchni 2.312,92 m² według stawki podatkowej w wysokości 10,00 zł za 1 m² powierzchni użytkowej z podatkiem wyliczonym dla tej samej powierzchni z użyciem ustawowej stawki 23,90 zł za 1 m² powierzchni użytkowej, mającej zastosowanie do „budynków lub ich części, związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej”.

- Ustalono, że wymienioną powyżej stawkę 10,00 zł za 1 m² powierzchni użytkowej zastosowano do opodatkowania nieruchomości 21 podatników (18 w m. Swornegacie oraz trzech w m. Charzykowy) – takie dane wynikały z wydruku „Zestawienie nieruchomości według rodzajów”, sporządzonym dla „budynków na cele agroturystyczne”. Wydruk ten załączono do akt roboczych kontroli.

Wprowadzone do ewidencji podatkowej powierzchnie budynków przystosowanych i wykorzystywanych na cele agroturystyczne wynikały z informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych złożonych przez tych podatników.

Prowadząca sprawy wymiaru podatków i opłat pani Barbara Meyer-Myzyk – inspektor w Wydziale Finansowym oznaczyła na ww. wydruku podatników, którzy w trakcie niniejszej kontroli:

- mieli zarejestrowaną działalność gospodarczą dotyczącą prowadzenia obiektów noclegowych turystycznych i miejsc krótkotrwałego zakwaterowania (PKD 55.20.Z) oraz obiektów pozostałego zakwaterowania (PKD 55.90.Z) – było to 7 podatników o indeksach: 20003; 20018; 250044; 250074; 250165; 250214 i 259054. Łączna powierzchnia budynków opodatkowanych ww. stawką wynosiła 1.401,92 m²;
- nie mieli zarejestrowanej działalności z zakresu prowadzenia obiektów zakwaterowania a jednocześnie zamieszczali w Internecie ogłoszenia o możliwości udzielenia zakwaterowania w ramach agroturystyki – było to 11 podatników o indeksach: 28762; 250014; 250042; 250063; 250065; 250094; 250199; 258282; 258540; 258825 oraz 258945. Łączna powierzchnia budynków opodatkowanych ww. stawką wynosiła 803,11 m²;
- nie mieli zarejestrowanej działalności jak wyżej i nie publikowali ogłoszeń o możliwości zakwaterowania w ramach agroturystyki – było to 3 podatników o indeksach: 250023; 250111 i 258062. Łączna powierzchnia budynków opodatkowanych ww. stawką wynosiła 107,89 m².

[Wydruk „Zestawienie nieruchomości według rodzajów – budynki na cele agroturystyczne” z systemu „Podatki – osoby fizyczne” – poz. 7 akt kontroli]

- 4) Zgodnie z zapisem w § 2 przywołanej na wstępie uchwały w sprawie ustalenia wysokości stawek i zwolnień w podatku od nieruchomości, w 2020 roku od tego podatku zwolnione były:
- nieruchomości bądź ich części przeznaczone pod działalność sportową, kulturalną i przeciwpożarową, w których nie jest prowadzona działalność gospodarcza;
 - grunty i budynki stanowiące własność stowarzyszeń organizujących pomoc oraz ratujących osoby na wodzie, w których nie jest prowadzona działalność gospodarcza;
 - nieruchomości bądź ich części związane z gospodarką wodno-ściekową, za wyjątkiem położonych na terenie sołectwa Funka, Charzykowy i Czartołomie – Jarcewo;
 - budynki, budowle oraz związane z nimi grunty, położone na terenie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej;
 - budynki mieszkalne oraz budynki pozostałe wpisane indywidualnie do ewidencji zabytków pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.
- 5) W 2020 roku na terenie gminy obowiązywały również zwolnienia od podatku od nieruchomości wprowadzone trzema innymi uchwałami Rady Gminy w Chojnicach, tj.:
- uchwałą Nr VI/38/11 z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości budowli – sieci związanych z przesyłem gazu ziemnego wybudowanych po 2008 roku (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 36 z dnia 4 kwietnia 2011 r., poz. 819);
 - uchwałą Nr XLIV/585/2014 z dnia 3 października 2014 r. w sprawie określenia warunków udzielania pomocy de minimis dla przedsiębiorców w zakresie zwolnień w podatku od nieruchomości (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 23 października 2014 r., poz. 3576). Uchwałą tą określono warunki korzystania ze zwolnień w podatku od nieruchomości w zakresie nowo wybudowanych, nowo nabytych, rozbudowanych i nadbudowanych budowli i budynków oraz związanych z nimi gruntów, zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej przez przedsiębiorców, którzy po wejściu w życie tej uchwały utworzyli nowe stanowiska pracy w działalności wytwórczej lub usługowej;
 - uchwałą Nr XV/268/2020 z dnia 20 maja 2020 r. w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości budynków, budowli oraz gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej przedsiębiorcom, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19 (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 11 czerwca 2020 r., poz. 2678). Uchwała ta, wydana m.in. na podstawie art. 15p ust. 1 w związku

z art. 15zzzh ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374 ze zm.), określała warunki zwolnienia od podatku od nieruchomości należnego za kwiecień, maj i czerwiec 2020 r.

- 6) Ustalenia dotyczące realizacji dochodów budżetowych klasyfikowanych w § 031 – „Podatek od nieruchomości” przedstawiono poniżej, z podziałem na osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej (dalej: „osoby prawne”) oraz na osoby fizyczne.

Osoby prawne

- 1) Szczegółowa ewidencja rozrachunkowa prowadzona do konta 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych” w zakresie kontrolowanego podatku obejmowała 126 kont podatkowych, w tym 101 kont z bieżącym przypisem podatku oraz 25 kont bez takiego przypisu.

Konta bez bieżącego przypisu podatku prowadzono do rozliczenia byłych podatników, tj. podatników nieposiadających w kontrolowanym roku przedmiotów opodatkowania. Na 20 kontach na początek 2020 roku występowały zaległości na sumę 1.078.979,45 zł, na pozostałych 5 kontach widniały nadpłaty na sumę 29,00 zł.

- 2) W 2020 roku deklaracje na podatek od nieruchomości złożyło 129 podatników, przy czym podatek zadeklarowało 96 podatników. W pozostałych 33 deklaracjach podatnicy wykazali wyłącznie nieruchomości zwolnione od podatku.

Na podstawie deklaracji z zerowymi kwotami podatku ustalono, że składający je podatnicy byli zwolnieni od podatku lub posiadali wyłącznie nieruchomości zwolnione od podatku na podstawie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (gminne jednostki organizacyjne systemu oświaty, instytuty badawcze, uczelnie, niezajęte na prowadzenie działalności gospodarczej grunty stanowiące nieużytki i użytki ekologiczne), jak też na podstawie przywołanej już uchwały Nr X/163/2019 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 18 października 2019 r. w sprawie ustalenia wysokości stawek i zwolnień w podatku od nieruchomości – nieruchomości przeznaczone pod działalność sportową, kulturalną i przeciwpożarową, na których nie jest prowadzona działalność gospodarcza oraz nieruchomości położone na terenie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

- 3) W kontrolowanym roku organ podatkowy wydał 5 decyzji administracyjnych w sprawie określenia wysokości zobowiązania podatkowego w trybie art. 21 § 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 900) w związku z niezłożeniem deklaracji przez podatników w terminie ustawowym, ani też

w terminie określonym w wezwaniach do złożenia deklaracji, wystosowanych na podstawie art. 274a ww. ustawy.

- 4) Prawidłowość wyliczeń podatku oraz zgodność przypisu należności ze złożonymi deklaracjami sprawdzono na przykładzie 30 podatników, do rozliczenia których prowadzono analityczne konta o następujących indeksach: 23004; 23020; 23021; 23028; 23037; 23046; 23050; 23056; 23072; 23073; 23075; 23076; 23078; 23081; 23082; 23083; 23085; 23087; 23093; 32103; 23111; 23118; 23121; 23122; 23125; 23139; 23150; 23154; 23169 oraz 23183. Uwag w tym zakresie nie wniesiono.
- 5) W trakcie kontroli ustalono, że w roku 2020 deklaracji na podatek od nieruchomości nie złożyła spółka „Dom Seniora Zbeniny Spółka z o.o. w Warszawie” (indeks 23199), będąca od stycznia 2017 roku właścicielem zabudowanej nieruchomości (działka nr 64/44) w m. Zbeniny. Do złożenia deklaracji organ podatkowy wezwał podatnika pismem FN.3120.23199.1.2020 z dnia 1.12.2020 r., tj. po 10 miesiącach od upływu ustawowego terminu do złożenia deklaracji.
 - Dokument stanowiący podstawę nabycia własności nieruchomości wskazywał, że na ww. działce był posadowiony budynek dworu z XIX wieku (w trakcie przebudowy na budynek mieszkalny) o łącznej powierzchni użytkowej 787,10 m². Powierzchnia działki wynosiła 0,8006 ha – wielkość ta obejmowała 0,5940 ha lasu oraz 0,2066 ha gruntów sklasyfikowanych jako B – tereny mieszkaniowe. Cała nieruchomość była wpisana do rejestru zabytków nieruchomych Województwa Pomorskiego, jako zespół dworsko-parkowy.
 - Ustalono, że w 2017 i 2018 roku spółka składała deklaracje na podatek od nieruchomości bez zadeklarowanego podatku – grunty i budynki ujmowano w załączniku do deklaracji jako zwolnione od podatku na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Przepisy te zwalniają od podatku grunty i budynki wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, za wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

W kolejnych dwóch latach (2019-2020) spółka nie składała deklaracji na podatek od nieruchomości w terminie ustawowym, ani też po wezwaniu do złożenia deklaracji wystosowanym przez organ podatkowy. Wezwanie do złożenia deklaracji z dnia 1.12.2020 r. wróciło do nadawcy po dwukrotnym awizowaniu w dniach 14.12. i 22.12.2020 r.

 - Ustalono, że w roku nabycia tej nieruchomości przez ww. spółkę kontrolowana jednostka wystąpiła do Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku (pismo FN.3120.23194.2.2017 z dnia 17.10.2017 r.) o podanie informacji, czy zespół dworsko-parkowy w Zbeninach jest utrzymywany zgodnie z przepisami o ochronie zabytków. W piśmie tym podano, że informacje te są niezbędne organowi podatkowemu do

weryfikacji prawidłowości deklaracji podatkowej złożonej przez właściciela nieruchomości.

Z otrzymanego w dniu 13.11.2017 r. pisma RD.5135.151.2017.DH Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 8.11.2017 r. wynikało, że ww. zespół dworsko-parkowy jest utrzymywany zgodnie z przepisami o ochronie zabytków.

- W okresie od nabycia ww. nieruchomości przez spółkę Dom Seniora Zbeniny do końca okresu objętego niniejszą kontrolą spółce tej nie przypisywano podatku od nieruchomości. Jak wykazano powyżej, przepis art. 7 ust. 1 pkt 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych daje podstawę do zwolnienia od podatku od nieruchomości gruntów i budynków wpisanych indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, przy czym zwolnienie to nie dotyczy części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

Właściciel wymienionej powyżej nieruchomości, jako spółka prawa handlowego, jest wpisany do rejestru przedsiębiorstw Krajowego Rejestru Sądowego. Według definicji zawartej w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 162) przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą.

- O złożenie pisemnego wyjaśnienia przyczyn nieopodatkowania ww. nieruchomości poproszono panią Barbarę Meyer-Myzyk – inspektora w Wydziale Finansowym. Złożone przez wyżej wymienioną wyjaśnienie (wyjaśnienie załączono do akt roboczych kontroli) było następującej treści:

Dnia 13.01.2017 r. spółka Dom Seniora Zbeniny Sp. z o.o. nabyła nieruchomość stanowiącą działkę 64/44 położoną w Zbeninach.

Zgodnie z zapisem w akcie notarialnym działka zabudowana jest budynkiem mieszkalnym w trakcie przebudowy.

Poprzedni właściciel tj. Oslink Sp. z o.o. uzyskał pozwolenie na przebudowę budynku mieszkalnego (kopia w aktach sprawy). Kolejny właściciel – Leszek Olszewski w 2011 r. dokonał przeniesienia pozwolenia na przebudowę. Dom Seniora Zbeniny nie dokonał przeniesienia pozwolenia na przebudowę na spółkę. Zgodnie z informacją uzyskaną w PINB w Chojnicach nie dokonano też żadnych zgłoszeń dotyczących jakichkolwiek prac budowlanych. Przebudowa budynku nie została zakończona.

Wcześniejszy właściciel dokonał rozbiórki budynku (zdjęcia w aktach). Rozebrany został dach budynku ale też ściany. W wyniku rozbiórki budynek stracił charakter budynku, gdyż zgodnie z art. 1a.1.1. upol budynek to obiekt budowlany w rozumieniu przepisów prawa budowlanego, który jest trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiada fundamenty i dach.

Podatnik w złożonych deklaracjach na podatek od nieruchomości powołuje się na zwolnienie z opodatkowania na podstawie art. 7.1.6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

Zgodnie z art. 7.1.6. ustawy o podatkach i opłatach lokalnych zwalnia się od podatku od nieruchomości grunty i budynki wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

W Rejestrze Zabytków woj. pomorskiego pod pozycją 1606 (dawny rejestr 474/1-2) wpisany jest obiekt – zespół dworsko-parkowy/dwór park. Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków, w odpowiedzi na nasze pismo, poinformował że zespół utrzymany jest zgodnie z przepisami o ochronie zabytków.

Aby grunt nie korzystał ze zwolnienia musi zostać zajęty na prowadzenie działalności gospodarczej.

Zgodnie z zapisem w KRS właściciel zajmuje się branżą: pomocą społeczną z zakwaterowaniem, zapewniającą pomoc pielęgniarską lub innego typu pomocą świadczoną osobom jej potrzebującym. Otwarcie tego typu usług wymaga szeregu pozwoleń. Z wywiadu wynika, że spółka nie rozpoczęła żadnych procedur zmierzających do otrzymania pozwolenia na budowę/przebudowę.

W mojej ocenie brak jest wskazań jakoby spółka wykorzystywała grunt do prowadzonej działalności gospodarczej.

[Wyjaśnienie pani Barbary Meyer-Myzyk – inspektora, dotyczące opodatkowania nieruchomości spółki Dom Seniora Zbenlny – poz. 8 akt kontroli]

- 6) W trakcie kontroli ustalono, że deklaracji na podatek od nieruchomości na 2020 rok w ustawowym terminie nie złożył też podatnik o indeksie 23219. Do złożenia deklaracji wezwano tego podatnika w dniu 1.12.2020 r. (pismo FN.3120.2319.1.2020), to jest po 10 miesiącach od upływu ustawowego terminu do złożenia deklaracji bez wezwania. Wszczęte w dniu 4.01.2021 roku postępowanie podatkowe w sprawie określenia wysokości zobowiązania podatkowego zakończono w dniu 10.02.2021 r. wydaniem decyzji administracyjnej nr FN.3120.23219.4.2020 w sprawie określenia wysokości zobowiązania w podatku od nieruchomości. Zobowiązanie określone tą decyzją wyniosło 46,00 zł. Ustalono, że do końca kwietnia 2021 roku należność ta nie została uregulowana.
- 7) W trakcie kontroli deklaracji na podatek od nieruchomości sporządzonych przez gminne szkoły podstawowe ustalono, że w deklaracjach tych nie wykazano żadnych powierzchni budynków i gruntów do opodatkowania, nie zadeklarowano też żadnych kwot podatku. Według deklaracji i załączonych do nich informacji szkoły podstawowe korzystały ze zwolnienia podmiotowego określonego w art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Przepis ten zwalnia od podatku od nieruchomości publiczne i niepubliczne

jednostki organizacyjne objęte systemem oświaty oraz prowadzące je organy w zakresie nieruchomości zajętych na działalność oświatową.

- Kontrolując dochody gminy oraz sprawozdania budżetowe z wykonania tych dochodów ustalono, że w 6 szkołach podstawowych (z 10 działających na terenie gminy) realizowano dochody klasyfikowane w § 075 – „Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych...”. Według jednostkowych sprawozdań Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych samorządowej jednostki budżetowej szkoły podstawowe wykonały w 2020 roku łącznie 49.103,70 zł dochodów klasyfikowanych w tym paragrafie.
- W trakcie kontroli poproszono o przedłożenie dokumentów (informacji) pozwalających na ustalenie źródeł pochodzenia dochodów z najmu i dzierżawy w szkołach podstawowych w Charzykowach, Lichnowach, Nowej Cerkwi, Ogorzelinach, Pawłowie oraz w Swornegaciach.

Z okazanych dokumentów wynikało, że dochody te pochodziły m.in. z okazjonalnego wynajmu pomieszczeń szkolnych (np. na kursy tańca), czy też z wynajmu pomieszczeń dla przedszkoli.

Ustalono, że szkoły podstawowe w Swornegaciach i Nowej Cerkwi, wynajmowały pomieszczenia szkolne dla Samodzielnej Publicznej Przychodni Wiejskiej Gminy Chojnice z przeznaczeniem na punkty lekarskie. Umową najmu z dnia 2.01.2017 r. Szkoła Podstawowa w Swornegaciach wynajęła Przychodni pomieszczenia o powierzchni użytkowej wynoszącej 90,57 m², z kolei z umową najmu z dnia 2.01.2019 roku Szkoła Podstawowa w Nowej Cerkwi wynajęła ww. Przychodni pomieszczenia o powierzchni użytkowej wynoszącej 99,77 m².

- W odniesieniu do ww. części nieruchomości obie szkoły nie mogły korzystać ze zwolnienia od podatku od nieruchomości określonego w przywołanym powyżej art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Powierzchnie te należało wykazać w deklaracjach na podatek od nieruchomości, jako podlegające opodatkowaniu, wyliczyć należne gminie podatki według obowiązującej w gminie stawki 4,80 zł za 1 m² powierzchni użytkowej (stawki od budynków lub ich części związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń) oraz uregulować je w terminach określonych przywołaną ustawą. Należny gminie podatek za 2020 rok od ww. powierzchni powinien wynieść 914,00 zł (odpowiednio 435,00 zł i 479,00 zł).

- 8) W trakcie kontroli dochodów z podatku od nieruchomości sprawdzono też opodatkowanie podatkiem gruntów, na których w 2020 roku wydobywano kopaliny. Na wydobywanie kopaliny na terenie gminy wskazywało osiągnięcie przez nią dochodów budżetowych klasyfikowanych w § 049 – „Wpływy z opłaty eksploatacyjnej”.

Ustalenia w zakresie opodatkowania tych gruntów przedstawiono dalszej części niniejszego protokołu, w punkcie „3.2.7. Powszechność opodatkowania”.

9) Na podstawie wydruku „Zestawienie stanów według kont” z ewidencji podatkowej ustalono następujące dane syntetyczne dotyczące roku podatkowego 2020:

- należności początkowe	- 2.270.970,99 zł;
- nadpłaty początkowe	- 20.032,00 zł;
- przypis	- 6.782.189,00 zł;
- odpis	- 504.999,00 zł,
w tym umorzenia – 74.088,00 zł;	
- wpłaty	- 6.106.900,41 zł;
- zwroty	- 30.623,00 zł;
- nadpłaty końcowe	- 2.879,00 zł;
- należności końcowe	- 2.454.730,58 zł,
w tym zaległości – 2.454.730,58 zł.	

10) Występujące na koniec roku saldo nadpłat (2.879,00 zł) stanowiło sumę nadpłat występujących na 20 kontach podatkowych. W 12 przypadkach nadpłaty nie przekraczały kwoty 10,00 zł.

Największe nadpłaty, w wysokościach 1.084,00 zł (konto 23110); 901,00 zł (konto 23115) oraz 720,00 zł (konto 23043) powstały w bieżącym roku podatkowym.

11) Końcowe saldo należności w podatku (2.454.730,58 zł) przedstawiało zaległości 40 podatników.

Ponad 60% tych podatników posiadało zaległości w wysokościach powyżej kwoty 1.000,00 zł. Największe zaległości, w wysokościach powyżej 10.000,00 zł, występowały na kontach prowadzonych do rozliczenia podatników wymienionych w tabeli poniżej:

Lp.	Nazwa i indeks podatnika	Zaległość na dzień 31.12.2020 r.
1	2	3
1.	Zakład Budowy Naczep Sp. z o.o. w Niezychowicach (23011)	625.287,86
2.	ŻWIRBUD Sp. z o.o. w Kolonii Lipsk (23181)	625.223,00
3.	FASTHOUSE Sp. z o.o. w Gdańsku (23145)	327.772,00
4.	FENLUX Sp. z o.o. w Człuchowie (23045)	299.885,00
5.	PROD-RENT Sp. z o.o. w Niezychowicach (23090)	196.471,82
6.	LAMAK Sp. z o.o. w Krakowie (23069)	59.674,00
7.	OSLINK Sp. z o.o. w Chojnicach (23167)	52.400,00
8.	PRO-ARGENT Sp. z o.o. w Gockowicach (23065)	47.365,50
9.	BEST FOODS Sp. z o.o. w Chojnicach (230340)	36.193,00
10.	STALSERWIS-CHOJNICE SA z siedzibą w Topolach (23086)	32.351,60
11.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jana Chrzciciela w Chojnicach (23098)	19.087,00
12.	AB HOLDING SA z siedzibą w Warszawie (23147)	16.099,54
13.	NOBLE PARTNERS SA z siedzibą w Gdańsku (23135)	15.756,00
14.	STOCZNIA GDĄSKA SA z siedzibą w Gdańsku (23058)	14.237,51
15.	Hurtownia Artykułów Spożywczych Bogumiła i Jerzy Ryduchowscy Sp. jawna w Lipienicach (23169)	14.094,00
16.	NKH Sp. z o.o. Sp. komandytowa w Chojnicach (23130)	13.468,00
17.	EUVEN Sp. z o.o. w Gdyni (23094)	12.294,00
18.	SOBOL DEVELOPMENT Sp. Komandytowo-akcyjna z siedzibą w Charzykowach (23097)	12.230,00

Zaległości tych 18 podatników, na sumę 2.419.889,83 zł, stanowiły 99 % wszystkich zaległości w podatku od nieruchomości od osób prawnych.

Ustalenia dotyczące windykacji należności od ww. podatników przedstawiono w dalszej części niniejszego protokołu („3.2.14. Windykacja należności podatkowych i opłat”).

b/ Osoby fizyczne

- 1) Na podstawie ewidencji podatkowej dotyczącej podatku od nieruchomości od osób fizycznych ustalono, że w 2020 roku prowadzono 3599 kont podatkowych dla podatników opodatkowanych wyłącznie tym podatkiem. Podatek od nieruchomości ewidencjonowano też na 2620 kontach prowadzonych dla podatników podatków wymierzanych decyzjami administracyjnymi w sprawie łącznego zobowiązania pieniężnego.

Z ewidencji podatkowej wynikały następujące wielkości kwotowe w zakresie przypisów, odpisów, wpłat i zwrotów oraz początkowych i końcowych sald kont w podatku od nieruchomości od osób fizycznych:

- należności początkowe	- 1.435.873,32 zł;
- nadpłaty z lat ubiegłych	- 24.820,39 zł;
- przypisy należności	- 6.055.446,00 zł;
- odpisy należności	- 571.429,74 zł;
- wpłaty	- 5.146.747,13 zł;
- zwroty	- 12.051,91 zł;
- nadpłaty końcowe	- 39.373,97 zł;
- należności końcowe	- 1.799.747,94 zł;

w tym zaległości – 1.799.747,94 zł.

- 2) Prawidłowość wymiaru podatku sprawdzono na przykładzie próby obejmującej 17 losowo wybranych podatników. Kontrolą objęto podatników, do rozliczenia których prowadzono kartoteki oznaczone następującymi numerami (indeksami): 158199; 178022; 29037; 29657; 48113; 128368; 250023; 38002; 108073; 138033; 288106; 288164; 20042; 20033; 20019; 140001 oraz 130008.

Pierwszych 7 podatników z wymienionej powyżej próby nabyło w 2020 roku nieruchomości od gminy.

- Ustalono, że podatnika o indeksie 178022, który w dniu 27.08.2020 r. zakupił od gminy lokal mieszkalny o pow. użytkowej 22,87 m² w m. Coidanki i nie złożył wymaganej informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych, do złożenia takiej informacji wezwano w trakcie kontroli, po stwierdzeniu faktu nieopodatkowania lokalu mieszkalnego. Informacja podatnika wpłynęła w dniu 15.02.2021 r. i w tym samym dniu organ podatkowy wydał decyzję FN.3120.178022.2624.2021 zmieniającą wymiar podatku na 2020 rok – dotychczasowy wymiar podatku zwiększono o 6,00 zł.

- W trakcie kontroli, tj. w dniu 17.02.2021 r. zmieniono też (zwiększono o 133,00 zł) wymiar podatku na 2020 rok podatnikowi o indeksie 158188, który w dniu 25.06.2020 r. nabył od gminy dwie działki gruntu Niezychowicach o pow. 0,0313 ha.
 - Kontrola wykazała, że w decyzji zmieniającej wymiar podatku od nieruchomości na 2020 rok (decyzja BF.3123.250023.1316.2020 z dnia 19.05.2020 r.) podatnikowi o indeksie 250023 wymierzono podatek za grunty pozostałe w wysokości 27,00 zł, liczony od powierzchni 90 m² w sytuacji, gdy podatnik ten nabył w dniu 3.03.2020 r. grunty gminy o powierzchni 9 m². Prawidłowy wymiar podatku dla tego podatku za nabyte grunty wynosić powinien 2,70 zł. Decyzję administracyjną zmieniającą wymiar podatku na prawidłowy organ podatkowy wydał w trakcie kontroli.
- 3) Na podstawie wydruku „Wykaz zaległości na dzień 2020.12.31” z systemu „Księgowość zobowiązań” ustalono, że na końcowe saldo należności kontrolowanej jednostki (1.799.747,94 zł) składały się zaległości 982 podatników.

Z ww. dokumentu wynikało, że największe zaległości, w wysokościach przekraczających kwotę 10.000,00 zł, posiadali podatnicy dla których prowadzono konta podatkowe o następujących numerach: 290022 (571.589,70 zł); 10025 (98.663,51 zł); 28513 (91.471,00 zł); 28536 (85.344,00 zł); 238197 (74.613,37 zł); 298045 (74.053,00 zł); 200082 (68.063,50 zł); 208023 (45.875,89 zł); 28871 (45.231,80 zł); 328023 (28.908,80 zł); 238024 (21.495,30 zł); 150059 (18.794,00 zł); 29335 (18.503,00 zł); 128157 (17.822,00 zł); 168085 (12.519,06 zł) oraz 29032 (11.395,00 zł).

Zaległości tych 16 podatników, na sumę 1.284.342,93 zł, stanowiły 71% wszystkich należności kontrolowanej jednostki w podatku od nieruchomości od osób fizycznych na koniec 2020 roku.

Ustalenia w zakresie windykacji tych należności przedstawiono w odrębnej części niniejszego protokołu („3.2.13. Windykacja należności podatkowych i opłat”).

3.2.3. Podatek rolny

- 1) W 2020 roku do celów obliczania podatku rolnego należało wykorzystywać cenę żyta w wysokości 50,00 zł za kwintal, określoną w uchwale Nr XI/181/2019 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 22 listopada 2019 r. w sprawie obniżenia średniej ceny żyta dla celów podatku rolnego (Dz. Urz. Woj. Pom. z dnia 9 grudnia 2019 r., poz. 5618).

Cena określona w przywołanej uchwale była o 8,46 zł niższa od ceny podanej w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 18 października 2019 r. w sprawie średniej ceny skupu żyta za okres 11 kwartałów będącej podstawą do ustalenia podatku rolnego na rok podatkowy 2020 (M. P. z 2019 r., poz. 1017), wynoszącej 58,46 zł za kwintal.

- 2) Z rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 r. w sprawie zaliczenia gmin oraz miast do jednego z czterech okręgów podatkowych (Dz. U. Nr 143, poz. 1614) wynika, że kontrolowaną gminę zaliczono do II okręgu podatkowego.

Ustalono, że organ stanowiący gminy nie występował do sejmiku województwa o zaliczenie gminy do innego okręgu podatkowego, nie skorzystał też z możliwości wprowadzenia innych zwolnień i ulg przedmiotowych, niż określone w ustawie o podatku rolnym.

- 3) W 2020 roku z podatku rolnego uzyskano dochody na sumę 1.738.458,68 zł – dochody te stanowiły mniej niż 1% (0,9%) wszystkich dochodów budżetu gminy. Wpływy od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych wyniosły 249.575,22 zł, osoby fizyczne wpłaciły 1.488.883,46 zł tego podatku. Takie wielkości wykazano w sporządzonym za 2020 rok sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego.

Z przywołanego sprawozdania wynikało, że na koniec 2020 roku należności gminy z tytułu podatku rolnego wynosiły 190.670,29 zł. Należności od osób prawnych wynosiły 9.889,60 zł (w całości były to zaległości), należności od osób fizycznych wynosiły 180.780,69 zł – również były to w całości zaległości. Końcowe nadpłaty w tym podatku wynosiły 15.318,68 zł, w tym 515,46 zł od osób prawnych i 14.803,22 zł od osób fizycznych.

Ustalenia w zakresie dochodów klasyfikowanych w § 032 – „Podatek rolny” przedstawiono poniżej, z podziałem na dochody zrealizowane w rozdziale 75615 – „Wpływy z podatku rolnego (...) od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych” (dalej: „osoby prawne”) oraz na dochody klasyfikowane w rozdziale 75616 – „Wpływy z podatku rolnego (...) od osób fizycznych”.

Osoby prawne

- 1) Szczegółowa ewidencja rozrachunkowa prowadzona do konta 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych” w zakresie kontrolowanego podatku obejmowała 50 kont podatkowych, w tym 42 konta z bieżącym przypisem podatku i 8 kont bez bieżącego przypisu.

Konta bez bieżącego przypisu podatku prowadzono w 2020 roku do rozliczenia podatników nieposiadających w tym roku przedmiotów opodatkowania, lecz posiadających zaległości lub nadpłaty z lat ubiegłych. Na dzień 1.01.2020 roku na 6 z tych kont widniały zaległości na sumę 9.379,60 zł, na pozostałych dwóch kontach występowały nadpłaty na sumę 87,24 zł.

- 2) W 2020 roku deklaracje na podatek rolny złożyło 65 podatników, w tym 41 podatników z zadeklarowanym podatkiem oraz 24 bez zadeklarowanego podatku.

Na podstawie deklaracji bez zadeklarowanego podatku rolnego ustalono, że złożyli je podatnicy:

- zarządzający gruntami Skarbu Państwa, wdzierżawionymi w całości – podatnik o indeksie 53005;
 - posiadający wyłącznie użytki rolne klasy V i VI, zwolnione od podatku na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o podatku rolnym (53019; 53028; 53037; 53042; 53043; 53069; 53071; 53072; 53073; 53081; 53082 oraz 53099).
 - zwolnieni od podatku na podstawie art. 12 ust. 2 pkt 1, 2 i 5 ustawy o podatku rolnym: uczelnia (podatnik 53050); jednostki organizacyjne objęte systemem oświaty w zakresie gruntów zajętych na działalność oświatową (53086; 53087; 53088; 53089; 53091; 53093; 53094; 53097); instytuty badawcze, które w roku poprzednim złożyły wnioski o zwolnienie od podatku i otrzymały pozytywne decyzje organu podatkowego (53010 i 53011).
- 3) Bieżącego przypisu podatku dokonano na podstawie złożonych deklaracji na podatek rolny (41 przypadków) oraz jednej decyzji administracyjnej organu podatkowego w sprawie określenia wysokości zobowiązania podatkowego, w związku z niezłożeniem deklaracji podatkowej przez podatnika o indeksie 53085.
- 4) Prawidłowość wyliczeń podatku oraz zgodność przypisu należności ze złożonymi deklaracjami sprawdzono na przykładzie 30 podatników, do rozliczenia których prowadzono analityczne konta o następujących indeksach: 53001; 53003; 53004; 53007; 53009; 53012; 53013; 53014; 53015; 53016; 53017; 53020; 53022; 53024; 53025; 53029; 53030; 53032; 53033; 53035; 53051; 53052; 53054; 53057; 53059; 53064; 53066; 53067; 53080 oraz 53098. W kontrolowanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
- 5) W toku czynności kontrolnych ustalono, że prowadzona w 2020 roku ewidencja podatkowa nie obejmowała podatnika, który w dniu 9.11.2020 r. nabył 0,2091 ha użytków rolnych w m. Topole, obręb geodezyjny Nieżychowice.
Do złożenia deklaracji na podatek rolny podatnika tego, o indeksie 53103, wezwano w trakcie kontroli. Deklarację na podatek rolny podatnik ten złożył w dniu 4.03.2021 r.
- 6) Na podstawie wydruku „Zestawienie stanów według kont” ustalono następujące dane syntetyczne dotyczące roku podatkowego 2020:
- zaległości początkowe	-	9.879,60 zł;
- nadpłaty początkowe	-	185,24 zł;
- przypis	-	249.263,00 zł;
- odpis	-	8,00 zł;
- wpłaty	-	249.575,22 zł;
- nadpłaty końcowe	-	515,45 zł;
- należności końcowe	-	9.889,60 zł.

- 7) Końcowe saldo należności w podatku (9.889,60 zł) stanowiło sumę zaległości 12 podatników, przy czym w 7 przypadkach zaległości te nie przekraczały kwoty 100,00 zł (w 3 przypadkach były niższe od 10,00 zł).

Największe zaległości, w kwotach powyżej 1.000,00 zł, występowały na kontach prowadzonych do rozliczenia następujących podatników:

- PHU DĄBRAD-ROL Sp. z o.o.
w upadłości w Radzimiru (53006) - 3.968,60 zł;
- EUROPOL DEVELOPMENT Sp. z o.o.
w Warszawie (53048) - 2.774,00 zł;
- PRATUM Sp. z o.o. w Lublinie (53062) - 2.396,00 zł.

Zaległości tych podatników, na sumę 9.136,60 zł, stanowiły 92% wszystkich zaległości w podatku rolnym od osób prawnych.

Ustalenia w zakresie windykacji należności od tych podatników przedstawiono w dalszej części niniejszego protokołu („3.2.14. Windykacja należności podatkowych i opłat”).

Osoby fizyczne

- 1) Na podstawie ewidencji podatkowej dotyczącej podatku rolnego od osób fizycznych ustalono, że w 2020 roku prowadzono 965 kont podatkowych dla podatników opodatkowanych wyłącznie tym podatkiem. Podatek rolny ewidencjonowano też na 3487 kontach prowadzonych dla podatników podatków wymierzanych decyzjami administracyjnymi w sprawie łącznego zobowiązania pieniężnego.

Z ewidencji podatkowej wynikały następujące wielkości kwotowe w zakresie przypisów, odpisów, wpłat i zwrotów oraz początkowych i końcowych sald kont w podatku rolnym od osób fizycznych:

- należności początkowe - 114.669,22 zł;
 - nadpłaty z lat ubiegłych - 57.813,86 zł;
 - przypisy należności - 1.626.281,00 zł;
 - odpisy należności - 28.275,43 zł;
 - wpłaty - 1.489.807,95 zł;
 - zwroty - 924,49 zł;
 - nadpłaty końcowe - 14.803,22 zł;
 - należności końcowe - 180.780,69 zł,
- w tym zaległości – 180.780,69 zł.

- 2) Prawidłowość wymiaru podatku sprawdzono na przykładzie próby obejmującej 17 losowo wybranych podatników. Kontrolą objęto podatników, do rozliczenia których prowadzono kartoteki podatkowe oznaczone następującymi numerami (indeksami): 88029; 48079;

230026; 130074; 290025; 128130; 29527; 38002; 108073; 138033; 288106; 288164; 20042; 20033; 20019; 140001 oraz 130008.

Pierwszych 7 podatników nabyło w 2020 roku od gminy użytki rolne podlegające opodatkowaniu podatkiem rolnym. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

- 3) Na końcowe saldo należności (180.780,69 zł) składały się zaległości 627 podatników. Największe zaległości, w wysokościach przekraczających kwotę 5.000,00 zł, posiadali podatnicy, do rozliczenia których prowadzono konta oznaczone następującymi indeksami: 120087 (23.110,00 zł); 230008 (21.748,89 zł); 150007 (10.171,90 zł) oraz 208023 (8.376,31 zł).

Zaległości tych 4 podatników, na sumę 63.407,10 zł, stanowiły 35% wszystkich należności kontrolowanej jednostki w podatku rolnym od osób fizycznych na koniec 2020 roku.

Ustalenia w zakresie windykacji należności podatkowych przedstawiono w dalszej części niniejszego protokołu („3.2.13. Windykacja należności podatkowych i opłat”).

Wpłaty gmin na rzecz izb rolniczych w wysokości 2 % uzyskanych wpływów z podatku rolnego

- 1) Kontrolując dochody z podatku rolnego sprawdzono przestrzeganie art. 35 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 1027), tj. przepisów określających ustalanie przez gminy wysokości wpłat na rzecz izb rolniczych oraz terminy dokonywania tych wpłat.
- 2) Na podstawie ewidencji księgowej ustalono, że wpływy z podatku rolnego od osób prawnych wyniosły 249.575,22 zł, nie realizowano dochodów z tytułu odsetek od nieterminowych wpłat tego podatku. Osoby fizyczne wpłaciły 1.488.883,46 zł podatku rolnego oraz 5.990,44 zł odsetek za zwłokę.

Liczona od sumy wszystkich tych wpływów (1.744.449,12 zł) wartość 2% wynosi 34.888,98 zł. Wpłat na taką sumę należało dokonać na bankowy rachunek właściwej terytorialnie izby rolniczej.

- 3) W 2020 roku gmina zrealizowała 34.621,84 zł wydatków klasyfikowanych w § 285 – „Wpłaty gmin na rzecz izb rolniczych w wysokości 2 % uzyskanych wpływów z podatku rolnego” w rozdziale 01030 – „Izby rolnicze”. Wielkość ta obejmowała dokonany w dniu 14.01.2020 roku przelew kwoty 843,61 zł, jako końcowe rozliczenie wpłat za rok 2019, oraz 4 przelewy dotyczące roku 2020, na sumę 33.778,23 zł.

Przekazane do końca 2020 roku wpłaty na rzecz Izby Rolniczej za rok 2020 były o 1.110,75 zł niższe od wyliczonej powyżej kwoty 34.888,98 zł.

Ustalono, że przekazania środków finansowych na rachunek bankowy ww. Izby, tytułem końcowego rozliczenia wpłat za rok 2020, dokonano w dniu 11.01.2021 r.

- 4) Wpłat na rzecz Pomorskiej Izby Rolniczej w Pruszczu Gdańskim dokonywano w terminach określonych przywołanym art. 35 ustawy o izbach rolniczych.

3.2.4. Podatek leśny

- 1) W sporządzonym za 2020 rok sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego wykazano 509.869,00 zł dochodów z podatku leśnego, w tym 448.029,00 zł od osób prawnych oraz 61.840,00 zł od osób fizycznych.

Według powyższego sprawozdania na koniec 2020 roku należności gminy z tytułu tego podatku wynosiły 3.880,02 zł. Należności od osób prawnych wynosiły 305,00 zł (w całości były to zaległości), należności od osób fizycznych wynosiły 3.575,02 zł – były to również zaległości. Nadpłaty w podatku leśnym wynosiły 356,70 zł – w przypadku osób prawnych wynosiły one 6,00 zł, osoby fizyczne posiadały nadpłaty na sumę 350,70 zł.

- 2) W 2020 roku do celów obliczania podatku leśnego należało wykorzystywać średnią cenę sprzedaży drewna w wysokości 192,24 zł za 1 m³, wynikającą z komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 18 października 2019 r. w sprawie średniej ceny sprzedaży drewna, obliczonej według średniej ceny drewna uzyskanej przez nadleśnictwa za pierwsze trzy kwartały 2019 r. (M. P. z 2019 r., poz. 1018).

Organ stanowiący gminy nie skorzystał z uprawnienia wynikającego z art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 888) i nie obniżył kwoty stanowiącej cenę sprzedaży drewna, przyjmowanej jako podstawa obliczania podatku leśnego na obszarze gminy.

Ustalenia kontroli dotyczące podatku leśnego przedstawiono poniżej, z podziałem na osoby prawne i inne jednostki organizacyjne (dalej: „osoby prawne”) oraz na osoby fizyczne.

Osoby prawne

- 1) W 2020 roku szczegółowa ewidencja rozrachunkowa prowadzona do rozliczeń podatników zaliczanych do osób prawnych obejmowała 18 kont podatkowych. Bieżący przypis podatku zaksięgowano na wszystkich kontach.
- 2) Deklaracje na podatek leśny złożyło 22 podatników, w tym 18 z zadeklarowanym podatkiem oraz 4 bez zadeklarowanego podatku. Analizując deklaracje bez zadeklarowanego podatku ustalono, że złożyli je podatnicy posiadający lasy zwolnione od podatku leśnego na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o podatku leśnym (lasy z drzewostanem w wieku do 40 lat – 2 podatników) oraz art. 7 ust. 2 pkt 5 tej ustawy (instytuty badawcze – 2 podatników).
- 3) Prawidłowość wyliczeń podatku w złożonych deklaracjach oraz zgodność przypisu z deklaracjami sprawdzono na przykładzie wszystkich 18 podatników. Do rozliczenia tych

podatników prowadzono konta oznaczone następującymi indeksami: 73001; 73002; 73003; 73004; 73007; 73008; 73009; 73010; 73011; 73013; 73014; 73018; 73026; 73027; 73028; 73029; 73030 i 73031.

Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

- 4) Na podstawie komputerowego wydruku „Zestawienie stanów wg kont” z systemu podatkowego ustalono następujące wielkości kwotowe:

- należności początkowe	-	0,00 zł;
- nadpłaty początkowe	-	0,00 zł;
- przypis	-	448.355,00 zł;
- odpis	-	27,00 zł;
- wpłaty	-	448.029,00 zł;
- zwroty	-	0,00 zł;
- nadpłaty końcowe	-	6,00 zł;
- należności końcowe	-	305,00 zł.

Na końcowe saldo należności (305,00 zł) składały się zaległości dwóch podatników. Największa zaległość, w wysokości 297,00 zł, występująca na koncie podatkowym o indeksie 73027, została uregulowana w dniu 11.02.2021 r.

Osoby fizyczne

- 1) Na podstawie ewidencji podatkowej dotyczącej podatku leśnego od osób fizycznych ustalono, że w 2020 roku prowadzono 23 konta podatkowe dla podatników opodatkowanych wyłącznie tym podatkiem. Podatek leśny ewidencjonowano też na 39 kontach prowadzonych dla podatników podatków wymierzanych decyzjami administracyjnymi w sprawie łącznego zobowiązania pieniężnego.

Z ewidencji podatkowej wynikały następujące wielkości kwotowe w zakresie przypisów, odpisów, wpłat i zwrotów oraz początkowych i końcowych sald kont w podatku leśnym od osób fizycznych:

- należności początkowe	-	1.452,02 zł;
- nadpłaty z lat ubiegłych	-	209,70 zł;
- przypisy należności	-	64.470,00 zł;
- odpisy należności	-	648,00 zł;
- wpłaty	-	61.856,00 zł;
- zwroty	-	16,00 zł;
- nadpłaty końcowe	-	350,70 zł;
- należności końcowe	-	3.575,02 zł,

w tym zaległości: 3.575,02 zł.

- 2) Prawidłowość wymiaru podatku sprawdzono na przykładzie próby obejmującej 10 losowo wybranych podatników. Kontrolą objęto podatników, do rozliczenia których prowadzono kartoteki podatkowe oznaczone następującymi numerami (indeksami): 38002; 108073; 138033; 288106; 288164; 20042; 20033; 20019; 140001 oraz 130008. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- 3) Na końcowe saldo należności (3.575,02 zł) składały się zaległości 66 podatników, przy czym w 56 przypadkach zaległości nie przekraczały kwoty 100,00 zł. Największa zaległość w tym podatku wynosiła 511,00 zł.

3.2.5. Podatek od środków transportowych

- 1) Ze sporządzonego za 2020 rok sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów jednostki samorządu terytorialnego wynikało, że w roku tym gmina zrealizowała 665.658,70 zł dochodów budżetowych klasyfikowanych w § 034 – „Podatek od środków transportowych.
Od osób prawnych uzyskano wpływy w wysokości 311.185,00 zł, osoby fizyczne wpłaciły 354.467,70 zł tego podatku.
Według tego sprawozdania na koniec 2020 roku należności z tytułu podatku wynosiły 257.927,30 zł (osoby prawne – 11.981,00 zł; osoby fizyczne – 245.946,30 zł) i w całości były to zaległości. W przywołanym sprawozdaniu wykazano też 14.118,00 zł nadpłat w podatku – 12.944,0 zł w przypadku osób prawnych oraz 1.174,00 zł w podatku od osób fizycznych.
- 2) W 2020 roku obowiązywały stawki podatku określone uchwałą Nr X/157/2019 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 18 października 2019 r. w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 13 listopada 2019 r., poz. 4945), zmienioną uchwałą Nr XII/200/2019 tego organu z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie zmiany do uchwały Nr X/157/2019 (...) – Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 15 stycznia 2020 r., poz. 437.
Zgodnie z § 3 przywołanej uchwały od podatku zwolnione zostały pojazdy służące do interwencji na wypadek pożaru oraz pojazdy służące do dowożenia dzieci do szkół.
- 3) Szczegółowa ewidencja księgowa prowadzona do konta 221 – Należności z tytułu dochodów budżetowych” dla dochodów klasyfikowanych w § 034 – „Podatek od środków transportowych” obejmowała 97 kont podatkowych, w tym 79 kont prowadzonych do rozliczenia osób fizycznych i 18 kont dotyczących osób prawnych.
 - Bieżący przypis podatku zaksięgowano na 74 kontach. Konta bez bieżącego przypisu (23 konta) prowadzono do rozliczenia zaległości i nadpłat z lat poprzednich podatników nieposiadających w 2020 roku przedmiotów opodatkowania.
Na początek 2020 roku na 19 z ww. kont widniały zaległości na sumę 198.867,70 zł, na pozostałych 4 kontach widniały nadpłaty na sumę 534,00 zł. Na koniec 2020 roku nadpłaty

nadal wynosiły 534,00 zł, z kolei zaległości podatników bez bieżącego przypisu podatku zmniejszyły się o 8.656,00 zł, do wysokości 190.211,70 zł.

- W 2020 roku deklaracje na podatek od środków transportowych złożyło 74 podatników, w tym 59 osób fizycznych i 15 osób prawnych.

W kontrolowanym roku organ podatkowy nie wydawał decyzji administracyjnych określających wysokość zobowiązania podatkowego.

- 4) Prawidłowość wyliczeń podatku w złożonych deklaracjach oraz zgodność przypisu z deklaracjami sprawdzono w oparciu o 20 podatników, do rozliczenia których prowadzono karty kontowe o następujących indeksach:

- osoby fizyczne – 100006; 100011; 100028; 00030; 100033; 100036; 100043; 100054; 100073; 100080; 100083; 100091; 100102; 100105; 100168; 100178;
- osoby prawne – 500013; 500014; 500016; 500021.

Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

- 5) Na podstawie ww. ewidencji księgowej ustalono następujące wielkości dotyczące podatku od środków transportowych w 2020 roku (w zł):

Wyszczególnienie	Osoby fizyczne	Osoby prawne	Razem
1	2	3	4
- należności początkowe	190.873,50	11.981,00	202.854,50
- nadpłaty początkowe	3.128,00	0	3.128,00
- przypis	531.286,00	395.229,00	926.515,00
- odpis	119.791,50	96.988,00	216.779,50
- wpłaty	354.667,70	311.185,00	665.852,70
- zwroty	200,00	0	200,00
- nadpłaty końcowe	1.174,00	12.944,00	14.118,00
- należności końcowe	245.946,30	11.981,00	257.927,30
w tym zaległości	245.946,30	11.981,00	257.927,30

- 6) Końcowe saldo nadpłat w podatku (14.118,00 zł) tworzyły nadpłaty 9 podatników – 3 osób prawnych i 6 osób fizycznych. Nadpłaty wynosiły od 6,00 zł do 10.976,00 zł.

Największa nadpłata, widniejąca na koncie 500027, prowadzonym do rozliczenia osoby prawnej, powstała po przypisie podatku na sumę 178.436,00 zł, wpłatach podatku na sumę 118.864,00 zł oraz późniejszym odpisie zobowiązań podatkowych na sumę 70.548,00 zł.

- 7) Na końcowe saldo należności kontrolowanej jednostki w podatku od środków transportowych 257.927,30 zł składały się zaległości 38 podatników. W 6 przypadkach zaległości nie przekraczały 100,00 zł, zaległości wyższe od kwoty 1.000,00 zł występowały na 27 kontach podatkowych.

Największe zaległości w podatku, w wysokościach powyżej kwoty 10.000,00 zł, występowały na następujących kontach: 100085 (92.520,60 zł); 100088 (19.591,90 zł); 100034 (16.735,20 zł); 100103 (15.709,00 zł); 100114 (12.461,00 zł); 100031 (12.374,00 zł).

Zaległości tych 6 podatników, na sumę 169.391,70 zł, stanowiły 66% wszystkich zaległości w podatku od środków transportowych na dzień 31.12.2020 r.

Ustalenia kontroli z zakresu windykacji należności podatkowych przedstawiono w dalszej części („3.2.14. Windykacja należności podatkowych i opłat”) niniejszego protokołu.

3.2.6. Dochody z opłat lokalnych: miejscowej, uzdrowskiej i targowej

Opłata miejscowa

W 2020 roku w kontrolowana jednostka nie planowała i nie realizowała dochodów z opłaty miejscowej, klasyfikowanych w § 044 – „Wpływy z opłaty miejscowej”.

Opłata uzdrowska

W roku objętym szczegółową kontrolą dochodów gmina nie planowała i nie realizowała dochodów budżetowych, o jakich mowa w art. 17 ust. 1a ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, klasyfikowanych w § 039 – „Wpływy z opłaty uzdrowskiej, pobieranej w gminach posiadającej status gminy uzdrowskiej”. Kontrolowana gmina nie posiada statusu gminy uzdrowskiej.

Opłata targowa

- 1) Wysokości dziennych stawek tej opłaty oraz tematykę związaną z poborem opłaty targowej w 2020 roku określała uchwała Nr VI/100/2015 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 25 czerwca marca 2015 r. w sprawie ustalenia dziennych stawek opłaty targowej, terminów płatności oraz sposobu jej poboru na terenie Gminy Chojnice (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 6 sierpnia 2015 r., poz. 2467). Uchwała ta określała m.in.:
 - ienne stawki opłaty targowej w wysokościach: 10,00 zł za zajęcie 1 m² powierzchni targowej (nie więcej niż 700,00 zł); 10,00 zł od sprzedaży samochodu osobowego; 20,00 zł od sprzedaży samochodu dostawczego;
 - inkasentów opłaty targowej: 32 osoby wymienione z imienia i nazwiska w załączniku do uchwały – po jednej osobie w każdym z 30 sołectw oraz 2 pracowników urzędu gminy;
 - wynagrodzenie inkasentów za inkaso opłaty targowej w wysokości 10% zainkasowanych kwot.
- 2) W 2020 roku nie planowano i nie realizowano dochodów klasyfikowanych w § 043 – „Wpływy z opłaty targowej”.

3.2.7. Powszechność opodatkowania

- 1) W trakcie kontroli sprawdzono, czy sprzedane w 2020 roku nieruchomości gminy zostały zgłoszone do opodatkowania przez ich nowych właścicieli oraz, czy zgłoszone w deklaracjach i informacjach podatkowych powierzchnie były zgodne z dokumentami ze sprzedaży nieruchomości. Sprawdzono też prawidłowość wymierzonych podatków.

Szczegółowe ustalenia kontroli w powyższym zakresie, wskazujące na nieopodatkowanie w 2020 roku podatkiem od nieruchomości dwóch działek gruntu w Niezychowicach, sprzedanych w czerwcu 2020 r., jak też lokalu mieszkalnego w m. Cołdanki, sprzedanego w sierpniu 2020 r. przedstawiono przy opisie dochodów z podatku od nieruchomości. Do złożenia wymaganych informacji podatkowych wezwano właścicieli tych nieruchomości w trakcie kontroli. W trakcie kontroli wymierzono też podatek od nieruchomości, na sumę 139,00 zł.

- 2) Przy opisie dochodów z podatku od nieruchomości zawarto też ustalenia wskazujące na niewykazanie w deklaracjach na podatek od nieruchomości, sporządzonych przez szkoły podstawowe w Swornegaciach i Nowej Cerkwi, powierzchni pomieszczeń wynajętych Samodzielnej Publicznej Przychodni Wiejskiej Gminy Chojnice w Chojnicach na prowadzenie punktów lekarskich.
- 3) W trakcie kontroli sprawdzono też opodatkowanie podatkiem od nieruchomości gruntów, na terenie których prowadzona jest działalność polegająca na wydobywaniu kruszyw naturalnych.

Na podstawie ewidencji księgowej dochodów budżetowych klasyfikowanych jako wpływy z opłaty eksploatacyjnej (§ 046) ustalono, że w 2020 roku opłatę taką wносиły 3 podmioty, tj.:

- pani Marzena Janik, prowadząca działalność gospodarczą pod firmą MAN-MOR Marzena Janik w Gościeradzu;
- Zakład Usługowo-Handlowy Tomasz Sarnowski w Chojnicach;
- „Żwir-Max” Spółka z o.o. w Chojnicach.

Ustalenia w zakresie opodatkowania podatkiem od nieruchomości gruntów, na których prowadzono wydobywanie kruszyw, przedstawiono poniżej. Podstawę ustaleń stanowiły dokumenty (decyzje administracyjne, zawiadomienia, uzgodnienia, itp.) przedłożone do kontroli przez pana Macieja Drozda – inspektora w Wydziale Rolnictwa, Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami oraz dane z ewidencji podatkowej.

a) MAN-MOR Marzena Janik w Gościeradzu

- Wymieniony podmiot gospodarczy posiada zezwolenie do wydobywania kopaliny (piasku) ze złoża MOSZCZENICA VI, usytuowanego na części działki nr 156 w obrębie geodezyjnym Moszczenica. Z wydanej przez Marszałka Województwa Pomorskiego decyzji-koncesji z dnia 1.03.2017 r., ważnej do dnia 31.12.2046 r., wynikało, że obszar górniczy tego złoża wynosi 19 503 m² (1,9503 ha).
- Na podstawie „Informacji z rejestru gruntów” ustalono, że całkowita powierzchnia ww. działki, stanowiącej własność pana Mirosława Janika, wynosi 5,59 ha (w tym 3,67 ha gruntów ornych klasy IIIa, IIIb, IVa i IVb oraz 1,92 ha gruntów ornych klas V i VI).